

DOMOLJUB

Glasiło Jugoslovanske Kmetske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Delo v ustavnem odboru.

Ustavotvorna skupščina je izbrala iz sebe odbor — ustavni odbor, ki naj se posvetuje o ustavnih zakonih, ki naj se predlože konstituenti v razpravo. Vlada je predložila znani svoj načrt, ki je strogo centralističen in daje vse pravice v državi samo Belgradu.

Jugoslovanski klub ima v odboru tri zastopnike: Sušnika, dr. Šimraka in dr. Duličiča. Samostojneži imajo v ustavnem odboru dr. Vošnjaka, ki zastopa njihovo mnenje.

Znamenit govor v ustavnem odboru je imel dr. Šimrak, ki je razvil zlasti socialni program Ljudske stranke tako sijajno in moderno, da je celo neki srbski komunist zaklical liberalcem: Sramujte se tega govora, ker vas klerikalci v svojih načelih daleč nadkriljujejo.

Ostro je protestiral proti temu, da bi srbijski politiki imeli nekako prvenstvo v državi in izvrševali kuratelo nad Slovenijo in Hrvatsko.

Poslanec Sušnik je povedal gospodom med drugimi tudi te-le bridke resnice:

Ono navdušenje, ki je vladalo prve dni našega ujedinjenja, se pretvarja danes

v nezaupanje

in celo v medsebojno mrznjo. Temu ni kriva črnomena miselost, kakor hočejo to dokazati naši centralisti, pač pa centralizem. Dokler smo imeli avtonomijo, je bilo dobro. Danes je na žalost radi demokratske in radikalne nadvlade drugo razpoloženje. Govoril je nato o naredbah ministristva za prosveto, ki zahteva, naj se mladina odgaja v protikrščanskem

sokolskem duhu.

Sokol je danes v glavnem protikrščanski ter organizacija ene same stranke. Uvajanje sokolskega duha v naše šole pomenja boj. Nadalje je govoril o tem, kako so se pravila liberalne dijaške organizacije takoj odobrila, pravila Jugoslovanske dijaške lige pa še do danes niso potrjena. Katoliška serpenišča ne dobivajo nobenih podpor ter ne morejo odgajati katoliškega duhovništva. V Sloveniji je minister Pribičević postavil samovoljno šolske nadzornike. V Bosni so še danes prepovedane v šolah kongregacije. Nadalje je govoril o nezmo-

snih razmerah v Voivodini, o kateri je izjavil, da je postala podobna afriški koloniji, v kateri se vodi gospodarstvo najslabše vrste.

Davki

se tamkaj sploh ne pobirajo, ker so za davčne uradnike prišli samo belgrajski pisarčki, ki ne poznajo niti zakona, niti poslovanja, in ki uganjajo samo skrajno korupcijo. Pribičević postopa v Voivodini na žalost skrajno samovoljno. Te dni je dal zapreti redovniško šolo v Subotici. Demokratska vlada hoče iztrebiti Bunjevce, dasi so oni kvas našega naroda v Voivodini. Katoliško duhovništvo se preganja brez vsakega razloga. Orožniki postopajo samovoljno, kmete silijo, naj kupijo

orožje,

potem pa ga jim odvzemajo in zaplenjujejo. Pribičević napoveduje kulturni boj. Mi se tega kulturnega boja ne bojimo, toda opozarjamo, da bi bilo v interesu države, če ne pride do tega boja. Mi smo za sporazum, toda od svojih glavnih zahtev nočemo in ne bomo odstopili. — Govor posl. Sušnika je napravil na vse velik vtis.

Ljudska stranka je tudi predložila svoj

ustavni načrt,

ki je priznано najmodernejši in najbolj odgovarja ljudskim potrebam. Glavne poteze tega načrta so sledeče:

Država naj se razdeli v več pokrajin, ki naj bi imele skupen denar, državljansko pravo. Dalje bi parlament sklepal o okvirni zakonodaji o vseh stanovsko-pravnih zadevah, o razmerju Cerkev do države, o šolstvu, socialni politiki in sodstvu. Skupne bi bile finance za kritje skupnih državnih stroškov. Država bi imela pravico vpletati skupni in enotni progresivni dohodninski davek.

Pokrajinska vlada,

Vse drugo naj bi spadalo v področje pokrajinskih oblasti. Slovenija s Prekmurjem naj bi tvorila pokrajino za se. Vsaka pokrajina, okraj in občina ima svoj zbor, oz. odbor, ki si volijo svoje predsedstvo.

Pokrajina ima svojo vlado, ki jo sestavi predsednik. Pokrajinska vlada je najvišji izvršilni organ pokrajinske avtonomi-

je ter šteje poleg predsednika še več članov, ki prevzamejo po enega izmed naslednjih poslov: Notranje zadeve, trgovina in obrt, javna dela, šume in rude, kmetijstvo, agrarna reforma, prehrana, zdravstvo, socialna politika, pravosodje in finance.

Predsednik deželne vlade.

Predsednika imenuje vladar izmed treh kandidatov, ki jih je določil iz svoje srede deželni zbor. Člani vlade so odgovorni v vseh zadevah deželnemu zboru. Proti njihovim rešitvam v avtonomnih zadevah je dopustna le pritožba na pokrajinsko upravno sodišče.

Predsednik dež. vlade načeluje tudi vsej civilni upravni upravi. Dež. vlade so v teh zadevah odgovorne osrednjim ministrom, predsednik vlade pa kot šef državne uprave v pokrajini je odgovoren le ministrskemu svetu.

Pokrajinska vlada imenuje, premešča in odstavlja uradnike vseh resortov, ki jih upravlja avtonomno. Od 6. razreda dalje mora to potrditi pristojni minister.

Pokrajinski zbor.

Posli dež. zbora so: Volitev 3 kandidatov za predsednika, zakonodaja v vseh stvareh, ki niso izrečno pridržane osrednji zakonodaji, javne naprave, pokr. finance (dež. imetje in davki). To velja posebno za deželne doklade na državni dohodninski davek, za zemljiški in hišni davek, davek na špekulacijo in borzne kupčije, davek od prirastka vrednosti in trošarine (alkohol).

Dež. zbor se snide navadno dvakrat na leto, da reši proračun in rač. zaključek.

Osrednji parlament.

Osrednji parlament sestoji iz dveh zbornic, iz politične in gospodarske. Voli se za 4 leta.

Politična zbornica obstoji iz 200 poslancev, ki so izvoljeni na podlagi splošne in enake, tajne in direktne volivne pravice.

Socialno gospodarska zbornica obstoji iz 200 poslancev, ki jih 100 izvoli ljudstvo na podlagi tajnih in direktnih volitev, 100 pa jih izvolijo delegati deželnih stanovskih zastopov.

Politična zbornica rešuje vse politične zadeve, druga pa gospodarske.

Obe zbornici skupaj tvorita skupen parlament, ki sklepa o vojni in miru, o ca-

rinskih in trgov, ter političnih dogovorih s tujimi državami ter o dež. proračunu.

Odprava stalnega vojaštva.

Dalje zahteva ljudska stranka, da se odpravi stalno vojaštvo.

Končno zahtevajo naši poslanci, naj se vrši za najvažnejše zakone naravnost

Ljudsko glasovanje,

ki naj odloči, ali naj postava velja ali ne.

Nekatere druge določbe.

Nadaljnje točke izpopolnjujejo stari vladni načrt ustavnega načrta. N. pr.

Osebnostna lastnina nalaga socialne dolžnosti in se ne sme uporabljati v nasprotju z običnimi koristmi. **Dolžnost dela** velja za vse državljane, ki morejo delati.

O verski vzgoji odločajo stariši, ki jo poverijo osebam njihovega zaupanja. Skrb za splošno umsko izobrazbo otrok imej država. Vendar pa ne sme biti v nasprotju z načeli vere, ki ji pripadajo otroci.

Ustavni načrt samostojnih.

O ustavnem načrtu samostojnežev so le belgrajski listi nekaj poročali. In sicer to-le: **Ostane naj stalno vojaštvo**, kdor ni sposoben za vojaka, naj odsluži vojaško dobo v kakšnem podjetju. Izrekajo se za **centralizem**, ker so proti temu, da bi imele pokrajine svojo zakonodajo in svoje finance. Torej popolna odvisnost od Belgrada, ker brez lastnih financ in samouprave.

Samostojneži glasovali za centralizem.

Ko je ustavni odbor predelal od vlade predloženi ustavni načrt, ki ga je predložila vlada in ki je, kakor znano, strogo centralističen in jemlje pokrajinam slednje pravice, je prišlo do glasovanja. Za načrt so glasovali demokrati (liberalci), radikalci in slovenski samostojneži (dr. Vošnjak), proti so glasovali Ljudska stranka, Narodni klub, muslimani in srbski samostojni.

Vladni načrt je dobil z glasom slovenskih samostojnežev 23 glasov, proti jih je glasovalo 19, med temi vsi trije zastopniki Ljudske stranke. Iz tega je jasno, da vlada nima večine: zakaj če bi bil Radić v Belgradu, bi centralistični načrt ne dobil večine.

Zanimivo je, da so se sprli med seboj srbski in slovenski samostojni (zemljo-radniki). Srbski samostojneži so proti centralizmu, slovenski so glasovali za liberalci za popolen in strog centralizem.

Iz tega je razvidno, kako grdo laže zadnji »Kmetijski list«, ki piše, da so samostojni poslanci za avtonomijo. V istem času, ko je »Kmetijski list« to pisal, je njihov zastopnik v Belgradu dr. Vošnjak glasoval proti avtonomiji kljub temu, da so srbski samostojneži glasovali proti centralizmu.

Dobro je povedal dr. Šimrak v svojem govoru v ustavnem odboru: Doma samostojneži hujskajo: Slovenska ljudska stranka prodaja Slovence Srbom, v Belgradu pa pripoveduje, da Ljudska stranka doma hujška proti Srbom.

In sedaj vidimo: Samostojneži so glasovali za tako popolni in najstrožji centralizem, da si niti srbski samostojneži tega niso upali.

»Kmetijski list« tudi laže, da Ljudska stranka ni odprla svojih ust v ustavnem odboru in ni predložila nobenega ustavnega načrta. Iz današnjega poročila bralci lahko posnamejo, koliko je resnice na tem.

Ne za centralizem, ampak za pomoč bednim.

V okolici Litije, posebno pa še v vinogradnih krajih Dolenjske, kakor okolica Sv. Križa in Gradiše, živi silno ubožno ljudstvo. Dobro so mi znane neugodne premoženjske razmere tega sicer jako zavednega ljudstva. Siromaštvo gleda iz teh skromnih koč, beda se bere iz obraza teh ljudi in obleka ter obutev kaže posledice silne draginje. Tudi v Trebeljevski občini se nahaja mnogo siromaštva. Dobro so mi znane razmere ljudstva, ki je postalo vsled sedanje draginje žrtev razmer. Saj živim med njim in malodane vsak dan čujem tožbe trpinov, ker obupno gledajo v bodočnost. Niti za sol nimajo denarja, pa živil ni, obleke ni, obutve ni. Otroci raztrgani, bos.

Država zahteva svoje. Davki čedalje večji, draginja vedno hujša. Previsoki davki so našemu ubožnemu ljudstvu silno veliko breme, tako da, ako bo vlada centralistična pest svobodomiselnemu demokratičnemu gospodu, ki v mehkih pernicah počiva, medtem ko naši siromašni ljudje prezebajo v napol podrtih kočah, ko v hotelih in sijajnih palačah pri bogato obloženih mizah se goste, med tem, ko naši siromaki na kamenitih tleh našega pogorja gladni trdo delajo, da bi si skromen kruhek prislužili, ko razni ljudje iz vseh krajev naše kraljevine po milosti gospodov demokratov spravljani h koritom naše države, s plesi, igranjem in veseljačenjem tratijo čas, med tem ko naše siromašno ljudstvo po milosti iste gospode, omagaše pod bremenem, medtem se pogreza v propast z gospodarstvom vred. Zalostno a resnično je to-le: Vse, kar trobi v liberalni rog, vse, ki je po volji onim mogočnjakom, ki z zlobo samodržtva državo uničujejo, ko jo s centralizmom napravljajo v pogorišče, vse živi na račun trpečega ljudstva.

V vinorodnih krajih sem se na lastne oči prepričal o bedi ljudstva, ki je popolnoma obubožalo. Mal kos vinograda edine posesti je uničila trtna uš; le redki so trsi, ki so ostali in še tisti se suše. Kočica se podira, razen par mernikov krompirja in nekaj mernikov fižola ničesar ne pridelava. Včasih je rodila trta, prodal je vino, kupil koruze, ki je bila po nizki ceni. Danes pa: trta ne rodi, ker se je posušila, kie naj pa vzame siromak denar, da kupi živil? Kje za obleko in obutev? Trsje uničeno, a davek še plačuje, kot bi bil vinograd najlepše zasajen, ni človeka, ki bi se zavzel za te siromake.

Okrajno kmetijsko zvezo v Šmartnem se resno bavi z vprašanjem, kaj je treba ukreniti v zboljšanje stanja teh siroma-

kov. Treba je takojšnje pomoči. Vlada naj bi si stavila za sveto dolžnost, pomagati trpečemu ljudstvu, kar bode zanjo veliko bolj hvaležno kot to, kar dela za centralizem, katerega preklinja vsak, kdor ni preveč osoljen s soljo državotvornih — grobokopov.

Zastopniki ljudstva v parlamentu naj zastavijo svoje moči za rešitev tega silno nujnega vprašanja. Ljudstvo, o katerem topišem, je na tem, da ali pogine gladu ali se pa izseli.

Morda bi se dalo kaj pomagati s tem, da se država pobriga, da pomaga z primerno podporo v svrhu zasadtive opustošenih vinogradov z malinami. Ali naj se ljudje v onih krajih lotijo kake vrste industrije, morda bi se jim dalo s primernim poslom stalen zaslužek, ki bi omogočil obstoj?

Nujno je potrebno, da se od strani prizadetih stavijo predlogi na okraj. kmetijsko zvezo v Šmartnem, ki bo potem vse storila, da pomaga bednemu ljudstvu.

Sedaj ni čas za cepljenje moči v stranke, ni čas za agitacije hujkačev proti SLS in »Kmetijski zvezi«, ni čas za beganje ljudstva, ampak čas je, da se vse, kar živi pod kmetijsko streho in kar živi na kmetijski zemlji, kar trpi in se bori za življenjski obstoj združi v močno organizacijo »Kmetijsko zvezo«, in skupno pokaže svojo moč in se enotno bori za pametno ureditev države.

Tisti, ki se danes družijo s strankami, ki so kmetijskemu ljudstvu sovražne, tisti, ki kmetijski stan zaničujejo, naj lepo mirujejo, ker naš kmet je spoznal prevvaro, s katero so ga ob volitvah razdvojili.

Josip Gale.

Odredba proti vojaškim beguncem.

Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo je 12. t. m. izdalo pod št. 229 nastopni razglas:

Vedno česče se pojavljajo primeri vojaških beguncem na Slovenskem. Po neodgovornih hujškačih zapeljani vojaki pobegnejo iz vojaške službe in se mnogokrat vrnejo domov nevede, kakšne težke posledice povzročajo za sebe in svojce, če jih ti skrivajo pri sebi. Ako jih zasači vojaška ali civilna oblast, se kaznujejo po vojaškem kazenskem zakoniku z večletno ječo. Pa tudi tisti, ki vojakom nalašč pomagajo pri begu, se po § 97. srbskega kriminalnega zakonika, ki velja sedaj tudi za Slovenijo, kaznujejo z ječo do treh let. Zato resno svarim vse prebivalstvo, naj vojaškim beguncem ne dajo potube s tem, da jih skrivajo. Posebno velja to o rodbinskih članih. Po členu 12, odstavek 3. zakona o ustroju vojske, ki velja od 19. avgusta 1919 tudi za Slovenijo, je hišni gospodar dolžan prijaviti vsakega vojaškega begunca županstvu, ki pa mora o tem takoj obvestiti njegovo poveljstvo. Če hišni gospodar tega ne stori tekom 24 ur, ali če ga župan ne odvede na komando, se kaznujejo vsi, če kazensko sodišče ne poseže v mes, z globo od 50 do 300 dinarjev odtodno s zaporom od 10 do 30 dni. Kazen se takoj izvrši.

Dolžnost vsakega državljana, ki je sposoben za vojaško službo, je, da to vojno pošteno odsluži in s tem pomaga svoji domovini. Ako imajo vojaki pritožbe radi nepravilnega postopanja z njimi, naj jih javijo svojim predstojnikom, ki jih bodo gotovo vpoštevali, če so upravičene, sicer se je pa treba v vojaški službi premagovati in se podvreči strogi disciplini. Pričakujem od treznosti in uvidevnosti ljudstva, da vpošteva vsa ta dejstva, in da že v kali zatre vse poskuse, oslabiti vojaško moč naše domovine.

Zakaj v Ameriko?

Ljudstvo beži, pravzaprav hoče bežati trumoma v Ameriko. »Novi Čas« meni, da ljudje silijo za trajnim in za dobrim zaslužkom.

Ne vem, če jo je povsem zadel. Dobro nam je znano, da silijo v Ameriko tudi taki, ki imajo doma oboje: dober in trajen zaslužek. Svočas nam je dr. Krek zatrjeval, da naše ljudi žene po svetu duh za napredkom in za izobrazbo. Takrat n. u. nismo oporekali, a verjeli mu tudi nismo vsi. Vsaj jaz mu nisem. Danes bi skoro dejal, da je imel mož prav.

Naše fante in sploh naše ljudi žene najbolj v Ameriko strah pred sirovim in divjim militarizmom. Dobro si zapomnite kar pravim: strah pred sirovim in divjim militarizmom. Naši fantje niso bojazljivci, vojaške službe se ne branijo, svojo domovino ljubijo, v Ameriko pa le silijo.

Dokler so bili naši fantje na fronti, so večkrat brali in slišali, da je ta vojska zadnja v svetovni zgodovini, da bo potem zavladovala na svetu pravica. Samo da bo enkrat Nemčija do tal ponižana, pa bo konec vojska. Danes pa, ko je mir malodane sklenjen, pa naši fantje vidijo, da ta mir kar vpije po vojski. Krivičen mir kar kriči po maščevanju.

Kdaj bo vojska? Tega nihče ne ve. Danes in jutri še ne, tudi še nekaj desetletij morda ne. Evropa je zaenkrat preveč na tleh. Ta rod je morda ne bo doživel. Morda pa? Kdo ve? In ta negotovost tira naš rod z rodne grude. Ta negotovost kriči do neba: »Dajte narodom pravice, ki jim gredo po božjih in človeških postavah, potem bo zavladoval mir...«

Pa da naši ljudje ljubijo svoj narod? Zakaj beže pred vojsko? Saj se v vojski najlepše pokaže ljubezen do domovine! In kako sladko je umreti za domovino!

Pojdite se solit s takimi frazami! Naši fantje so prinesli iz vojska ta utis, da je vojska največja sirovina, največje divjaštvo tega sveta. Domovinske ljubezni je pa v njej presneto malo. In to divjaštvo se jim stуди. Prav je! Naši fantje kažejo s tem več omike in olike, kakor pa gospodje, ki pri zelenih mizah dele krivico za krivico.

Naši fantje ljubijo svojo domovino in hočejo svojo ljubezen pokazati z delom in žulji svojih rok in z umom svojega naprednega duha. Delati za domovino, delati za dušni in telesni blagor svojcev kaže desetkrat več domovinske ljubezni kot vse strojnice in vsi kanoni in vsa vojna junaštva. Delovanje po društvi, po zadrugah,

po gospodarskih društvi, delovanje pri občinskem gospodarstvu in drugod: to nam je ognjišče domovinske ljubezni.

Dajte torej svetu pravic in nikar ga s svojimi krivičnimi odredbami ne tirajte v obup in v Ameriko.

Framasoni — pri krmilu.

Kdo so framasoni ali prostozidarji, kakor jih slovenski imenujemo? To so člani tajnih društev, ki so po državnih postavah pravzaprav prepovedana, a jih države trpe. Namen framasonskih društev je v prvi vrsti boj proti vsaki veri, v prvi vrsti proti katoliški. Glavno sredstvo pri tem jim je, da dobijo povsod vlado v svoje roke ali pa da si skušajo pri vladah dobiti odločilni vpliv. Vplivne može, ki jim niso po godu, skušajo odstraniti, če ne drugače, z nasilnimi sredstvi. Tako svoj čas na Turškem, kjer je bil umorjen sultan in je nato prišla na krmilo prostozidarska mladoturška vlada, revolucije in umori vladarskih oseb in velikih državnikov po raznih državah je delo teh framasonskih lož, kakor je to zgodovinsko dokazano.

V Zagrebu je te dni izšel v »Jutarnjem listu«, ki je vse preje kot katoliški, članek, v katerem piše med drugim tudi tole: Posebno naše finanč. ministrstvo, ki je postalo mamljivo mesto za stremljivost neznanih veličin, se je previdelo z brati iz lož, ki vedejo našo državo v finančni polom.

Od prevrata pa do danes so naše finance — izvzešči neznatne presledke — v rokah članov Velike lože, ki ni nikomur odgovorna in ki kot tajna organizacija ne polaga računov o svojem delovanju nikomur.

V tem se pa zdi, da je prišla Velika loža do velikega vpliva tudi v prometnem ministrstvu, da je prometni minister izdal naredbo, da se članom tajne, torej nedovoljene organizacije daje na škodo države ugodnost na železnicah, katera ugodnost je bila iz ozirov na štedljivost odvzeta najrevnejšim: državnemu uradništvu in njihovim družinam. Kako je to mogoče? S kakšno pravico podpira prometni minister Veliko ložo in njene člane na škodo dohodkov iz prometa, ki dela s primanjkljajem...? Ali hoče prometni minister dati tako ugodnost tudi drugim društvom in njihovim članom? Z osvojitvijo te metode bomo zagazili v tak nemoralni protekcionizem, kakor se je pred vojno širil v Mažarski, kjer se je vsak drugi Mažar vozil po železnici brezplačno ali vsaj za polovično ceno.

Pripominjamo, da je naš poslanec dr. Hohnjec v tem oziru stavil na železniškega ministra vprašanje, če je voljan to pravico framasonske lože takoj ukiniti.

Krščanski starši, na noge!

(Dopis.)

Ali se zavedate, kaj se namerava z Vašo deco po naših šolah? Odkar so dobili demokrati vlado v roke, delajo na vse pretege na to, da šolo razkristijanijo. Demokratski minister Pribičević je zapovedal

kar na svojo pest, da se mora uvesti v šole sokolska telovadba. Ko bi šlo samo za način telovadbe, bi na celi stvari nič ne bilo. Toda ministrov ukaz v prvi vrsti poudarja, naj se mladina vzaja v sokolskem, to je veri in katoliški cerkvi sovražnem duhu. Sokoli si med ljudstvom niso mogli nikdar pridobiti ljubezni, imeli so svoje pristaje samo med meščansko frakarijo, zato so se zdaj zatekli k demokratskemu ministru, da se s pomočjo državne oblasti vrinejo v šolo in začno narod zastrupljati pri korenini. Na Češkem so njihovi somišljeniki pometali križe iz šol in jih v vozovih za smeti odpeljali! To je drugi korak, ki ga bodo tudi pri nas storili. Minister Pribičević ovira delovanje krščanskih dijaških organizacij, kjer more, svobodomiselnim, to je protiverskim gre posvod na roko. Krščanski starši! Ali Vam je kaj na Vaši lastni krvi? Mati, ali si zato trpela, oče, ali se zato trudiš in trpiš, da bodo s tvojim denarjem plačani učitelji kvarili in zastrupljali tvojega otroka? Ali morete in smete molčati k tej nezaslišani demokratski predrznosti? Dvignite se proti temu nasilju kakor en mož! Voditelji naroda, poučite ljudstvo, da gre za naše najdražje svetinje! Po celi deželi naj gre en glas, ki naj se sliši do Belgrada: Mi hočemo krščansko šolo, takega nasilja mi ne trpimo! Proč s protiverskim Sokolom, naših ljubljenih otrok mi ne pustimo zastrupljati! Ljudstvo, dvigni na shodih svoj glas: Takih ukazov, ki so proti naši vesti, iz Belgrada ne bomo sprejemali!

Novo vere v Ljubljani začetek in konec.

Belgrajski svobodomiselnici združeni z našimi liberalci in oprti na naše samostojneže nas obsipajo s tolikimi dobrotami, da se lahko udušimo v njih, če se jih ne bomo dosti krepko otepli. Da spadajo visoki davki, razni procenti in neznosna carina med njih dobrote, to že davno vsi vemo in čutimo na naših žepih. V novejšem času so nam poslali sokolskega duha, da razgraja po naših šolah in nam zastruplja otroke s protiverskim duhom. Preteklo soboto pa so nam poslali novo darilo. Ker je katoliška vera, ki edina je ohranila Slovincem njihovo poštenje in jezik, čisto zanič (ker nam zapoveduje pravičnost, čistost, zmnost itd.), zato je treba Slovincem nove vere. Poslali so v Ljubljano nekega hrvaškega odpadlega duhovnika, ki je prišel navzkriž z božjimi postavami. Ta gospod je imel nalogo, da prižge Ljubljančanom in nato celemu milemu slovenskemu narodu luč novega evangelija. Liberalni sokoliči, kateri sovražijo vsakega duhovnika huje kot tema sovraži svetlobo, so toliko bolj navdušeni za duhovnika, ki pozabi na svoje dolžnosti do Boga in do ljudstva in ki je kot svetopisemska pokvarjena sol: ni za drugo, kot da se zavrže. Poštenega duhovnika, ki dela in žrtvuje za svoje ljudstvo vse svoje moči, bi pribili na križ, odpadnika, ki je odpadel zato, ker so mu božje zapovedi odveč, pa postavljajo v oltar. Tako so liberalni sokoliči tudi tega žalostnega odpadnika iz samega svetega navdušenja vzeli v svojo sredo, ga varovali vsega hudega in zle-

ga, ki se lahko pripeti, če pride misijonarit med ljudožrce.

Misijonar je pridigoval v Mestnem domu. Dvorana je bila nabito polna. Ko stopi na oder, mu začnejo sokoliči polni verskega ognja navdušeno ploskati. Drugi del dvorane pa ni kazal nobenega smisla za sveto in edino zveličavno luč nove liberalne vere in je kazal to svojo versko mlačnost in brezbriznost s precej glasnim vriščem, ki za uspehe novega misijona ni bil preveč upapoln.

Toda tu se je pokazalo, da so sokoli zelo dobri učenci svojih učiteljev v Belgradu. Cemu pa naj gre zlepa, vsaka liberalna stvar se je morala šele zgrda ubiti ljudem v glavo. Cemu pa imajo na Hrvatskem batine, v Mestnem domu pa stole. Cemu pa ima ljubljanska požarna bramba cevi, če ne zato, da se ljubljanskim nazadnjakom vliiva voda nove liberalne vere v zakrknjene buče?

Kratko in malo: sokoliči so pridno vihteli stole po glavah ljubljanskega ženstva (ker nad vitežtvom ljubljanskih sokoličev in njihovim spoštovanjem do žene še nihče ni dvomil, zato pa imajo pravico vzgajati otroke v tem sokolskem duhu); ko to ni nič pomagalo, je prihitela na pomoč policija, da napravi red, naposled, ko je ljubljansko ženstvo še vedno vztrajalo v svoji grešni trdovratnosti, so se prikazali pravi apostoli nove vere: ljubljanski ognjegasci. Namesto križa in katekizma so držali v rokah vodne cevi, ki so vsekakor uspešnejše sredstvo za razširjanje nove vere kot križ in katekizem. Vodovodi so se odprli in nova vera je radodarno zlivala svoj blagoslov na dobre in slabe. Vsi slabi so se odstranili iz dvorane, dobri pa so bili z vodo potrjeni v novi veri, ki je stala palem v dvorani za en prst visoko. Celo policijski uradnik, ki je bil na shodu, je bil v obilni meri deležen tega žegna. Ognjegasci so potem razširjali novo vero tudi med 2000glavo množico, ki se je zbrala pred Mestnim domom in še vedno ni hotela nič vedeti o novi veri. Tako se je tekom ene ure luč novega evangelija razširila po zaslugi ljubljanskih ognjegascev od Mestnega doma do stolne cerkve, po Poljanski cesti in po Kopitarjevi ulici, nova vera je zasačila celo nekaj zakrknjenih gospodičen, ki so skrivale kot svetopisemski Nikodem za štanti na Vodnikovem trgu.

Misijonar je potem v dvorani navzočim Sokolom razložil nauke nove vere, ki so jo krstili za »Narodno cerkev«. Ta vera obstoji v tem, da sploh ni treba nobene vere, razen vere v centralistično ustavo, ki jo hočejo usiliti demokratije in razen vere sovraštva do katoliške Cerkve. Sokoli so bili z novo vero zelo zadovoljni in so na tihem z veseljem ugotovili, da že davno živijo po njej.

Iz Kmetiskih Zvez.

OKR. KMETSKE ZVEZE V ŠMARTNEM PRI LITJI

še enkrat vabi na poučni kmetijski tečaj, ki se vrši v Šmartnem v Domu od 27. t. m. popoldne do srede 2. marca popoldne. Glavni govori zjutraj in zvečer v ponedeljek, v torek in sredo. V sredo sklep, ob enem shod Okr. Kmetiske Zveze, kjer se bo poročalo o naši zadnji, o stanju agrarne reforme in Kmetiske Zveze in kmetijske podružnice za litjski okraj, a glejte, da pošljete gotovo svojega zastopnika, vsaj enega do dva, lahko pa tudi več. Oskrbna razen kosila bo preskrbljena brezplačno.

PREČNA.

Dne 13. t. m. je imela podružnica KZ v Prečni občini zbor. Za načelnika je bil zopet izvoljen Jožef Somrak, posestnik iz Kala. Za njegovo vneto delovanje mu je občini zbor izrekel zahvalo in popolno zaupnico. O političnem položaju sta obširno poročala tajnik SLS v Novem mestu Josip Munda in poslovodja Anton Kramar. Nato so bile sprejete sledeče resolucije: 1. Jugoslovanskemu klubu izražamo zaupanje ter odobravamo njegov nastop in taktiko. 2. Z veliko ogorčenostjo protestiramo, da 20 dinarske bankovce zamenjava samo »Narodna banka« in njene podružnice. Po našem mnenju bi morale zamenjavati bankovce ne samo vse banke, ampak tudi davčni uradi, vsaj v večjih krajih. Od ljudstva se ne more zahtevati, da bi izgubljalo po cele dneve in trošilo denar po nepotrebnem. Ljudstvu je treba pomagati, ne pa napravljati mu raznih sitnosti in stroškov. 3. Slišali smo, da se bo v novi državi zakon proti brezdelju izvajal z vso strogotostjo. Vlado na to opozarjamo. V novomeški okolici je cigánov za eno veliko vas. Delajo ogromno škodo v gozdovih, na polju, sploh že ni varna pred njimi nobena reč. Merodajne faktorje prosimo, da naj nas na kak način že enkrat rešijo te egiptovske nadloge. 4. Vlada naj zastavi vse sile, da se prepreči uvoz italijanskega vina. 5. Protestiramo najodločneje proti odloku, da bi se sokolstvo širilo po naših šolah.

V LESKOVCU PRI KRŠKEM

je bil minulo nedeljo dobro obiskan shod »Kmetiske Zveze«. O političnem in gospodarskem položaju je poročal poslanec dr. Gosar. Ob koncu zborovanja so bile soglasno sprejete sledeče resolucije: 1. Protestiramo proti prostemu uvozu italijanskega vina v naše kraje ter pozivljamo centralno vladu, naj vse stori, da se ta italijanska nakana prepreči. — 2. Protestiramo proti odredbam ministra prosvete Pribičevića, ki hoče v naše šole siloma uvesti »sokolskega« duha. Prav tako ugovarjamo proti nameravanemu razpustu zasebnih šol, ker meri to predvsem na katoliške šole in zavode. Izjavljamo, da smo pripravljeni na samopomoč, če se te naredbe takoj ne ukinejo. Obsojamo tudi nepostaven način glede razpusta višjega šolskega sveta v Ljubljani — Ponočno zahtevamo, da se naši slovenski vojaki ne pošiljajo v Srbijo in Makedonijo, marveč naj odslužijo svojo vojaško dolžnost doma v Sloveniji pod vodstvom slovenskih častnikov. — 4. Zahtevamo, da se invalidski davek naloži vojnim dobičkarjem in verižnikom. — 5. Odobravamo taktiko Jugoslovanskega kluba v Belgradu in mu izrekamo popolno zaupanje.

MORAVČE.

V nedeljo, dne 13. t. m. se je vršil pri nas občini zbor »Kmetiske zveze«. Bila je skoro polna dvorana pristašev. Sprejele so se ostre resolucije proti razkristianjenju šol po g. ministru Pribičeviću in proti trpinčenju naših vojakov. G. Mavricij Bergant je razkrinkal laži samostojnih, ki so prej lagali, da se bodo potegovali za vero, sedaj pa ne zinejo nobene besede proti ministru Pribičeviću, ki hoče odpraviti iz naših šol versko vzgojo. — Za načelnika »Kmetiske zveze« je bil zopet soglasno izvoljen posestnik Janez Bergant iz Krasc. — Koledarčki »Kmetiske zveze« so še na razpolago v kaplaniji. Pridite po nje

ORMOŽ.

Ne pretiravamo, če rečemo, da se pristaši Kmetiske zveze v ormoškem okraju smejo prištevati med prve načelne izobražence ne samo v slovenskem delu Štajerske, ampak v celi Sloveniji. Kakor pa ima vsak kraj svoje posebnosti, tako jih ne pogrša tudi naše mesto Ormož. — Po dolgi vožnji stopim v gostilno Bauer, da potolažim svoj želodec. Nisem verjel svojim ušesom, ko slišim v gostilniškem lokalu samo nemško brbljanje. Še malo in zmotilo bi me bilo prepričanje, da sem se namesto v naš Ormož odpeljal kam čez mejo v deželo lačenbergarjev. Nekateri Ormožani se nikakor ne morejo privaditi dejstva, da smo danes v Jugoslaviji in ne več pod črno-zolto zastavo. — Brez da bi ugodil zahtevi oglašajočega se želodca, jo mahnem

od tukaj v Kletarsko gostilno, ki se priporoča našim pristašem. Tukaj druga posebnost, ki se mi je zdela neverjetna, pa je bila vendar resnična. Tropa pijanih fantov-Sokolov kruli sokolsko himno, natakariča pa jim vrlo pomaga. — Nečuveno! Edina naša gostilna v Ormožu pa ima natakaričo sokolskega mišljenja! Kaj dela odbor, ki razpolaga s to gostilno, da ne napravi reda? Zahtevamo v naše gostilne natakariče našega mišljenja! Pomagajmo rajši našim ljudem do zaslužka, ne gojimo gada na lastnih prsih. Več odločnosti je treba! Zagrabimo za železno metlo in krepko pomedimo po Ormožu sokolsko-liberalne in nemčurske smeti. — J. M. rojak.

Razgled po svetu.

ANGLIJA, FRANCIJA, ITALIJA.

Velesile se še vedno ne morejo ustaliti in umiriti. Skrbi jih bodočnost, da bi jim morda ne prišlo kaj navzkriž in da bi si premagane države — Avstrijo izvzemajo — prehitro ne opomogle. Zato tista večna posvetovanja v Parizu, Londonu itd. Sedaj so sklenili, da mora biti Nemčija toliko časa pod njihovim strogim nadzorstvom, dokler ne plača vsega do zadnjega vinarja, kar od nje zahtevajo. — Mažarski so poslali noto, kjer odločno nastopajo proti temu, da bi Mažari morda kakega Habsburžana volili za kralja. — Francoska zbornica je sprejela mirovno pogodbo z Mažarsko. Francoska mornarica mora zapustiti naš Kotor. — Italija je poslala v Belgrad svojega zastopnika, da sklene z Jugoslavijo trgovsko pogodbo in Italijo zastopa pri podrobnih določitvi meja med nami in njo. — Angleška ima še vedno opraviti z nemiri na Irskem in v Indiji. Ker se bojuje, da bi se tudi Egipčani ne pobunili, jim hočejo dati samoupravo.

NEMCIJA IN AVSTRIJA.

To sta dve bolni državi, ki morata tako plesati, kakor ententa gode. Radi bi se združili, a sedaj čas za združjenje še ni prikladen. To je izpovedal sam nemški kancler. Ima prav. Potem, ko ententa Avstriji pomore na noge, pride čas združitve. Kljub trdemu porazu Nemčije se vendar vedno ponavljajo trditve, da se ta že pripravlja na maščevalno vojno. Tako kmalu sama tega ne bo zmogla. — V Avstriji še vedno preganjajo koroške Slovence. Te dni so obstrelili slovenskega duhovnika ravno, ko je nesel umirajočemu sveto popotnico. — Na Dunaju bo razpuščena bivša avstrijska banka. Njen denar se razdeli med nasledstvene države. Jugoslavija dobi od tega 7 milijonov v zlatu.

ČEŠKA.

Na Češkem se marljivo gibljejo. Zunanji minister Beneš je bil te dni v Rimu. Od tam je odpotoval v London. Trgovinski minister sklepa kupčijske pogodbe z Holandijo. Z istim namenom bo šel na Poljsko in v Rumunijo. — Te dni so imeli katoličani na Češkem veliko slavnost, ko so bili posvečeni trije novi škofje.

OSTALE DRŽAVE.

Poljska pogajanja z Rusi v Rigji so se po najnovejših poročilih res razbila vsled prevelikih zahtev Poljakov. Pač pa sklepajo Poljaki vojno zvezo z Rumuni. Sploh vse države hite z raznimi zvezami, kot da mora že jutri izbruhniti nova svetovna vojna. — Rumunija zahteva od premagancev 35 milijard odškodnine. — Turki so baje znova porazili Grke. — V Armeniji v Aziji so zbruhnili nemiri.

Sirom domovine.

IZ DOBREGA POLJA.

Volivni boj je ponehal, zdaj samo pričakujemo poročil iz Belgrada, kdaj bodo nebesa na zemlji za nas kmete, katere je samostojni

kandidat, sedaj izvoljeni poslanec, obljuboval. Pa najbrže bo ostalo samo pri obljubah kakor se kaže. Sad samostojnih se bo še pozneje pokazal, samo malo še počakajmo, da Sokol razpne svoja krila čez Dobrepolje, ki se zdaj ustanavlja. Fantje in dekleta, kateri mislite k Sokolom pristopiti, poprej preberite knjižico »Ajmo mi Sokoli« in ravno tako tudi starši: dobro jo preberite, preden dovolite svojemu sinu in hčerki, da pristopi k Sokolom. Pošteni fantje in dekleta, pristopite k Orlom in tudi krščanski starši: dovolite svojim otrokom pristop ter jih navdušujte za Orla, Marijine družbe in izobraževalna društva, ki se naj zopet ožive. Ravno to je krivo, ker društva ne delujejo, da so fantje skočili malo čez »žnoro« v predpustnem času. Mlada kri ne more biti pri miru, zato je treba dati mladim ljudem poštenega razvedrila, katerega dobijo ravno v orlovskem in izobraževalnem društvu. Zato naj gleda vsaka družina, da bo imela kakega člana v društvu, da tako poživimo in se dvignemo iz družbenega spanja. — Za pouk in zabavo so preskrbeli fantje in dekleta s kako igro, zdaj pa še tega ne. Kaj je temu vzrok? V prvi vrsti manjka dobrih in zmoglih voditeljev, zato na noge, kdor se čuti, da je zmožen voditi društva, vsi drugi pa na delo, da bo cela dolina organizirana v društvih!

KRIŽE PRI TRŽICU.

Tukajšnji obč. odbor je v svoji zadnji obč. seji soglasno protestiral proti postopanju okr. šol v Kranju in višjega šol. sveta v Ljubljani, ker kljub vsem pritožbam in deputacijam ne reši premostitve ene učiteljske. Obenem je protestiral proti postopanju nadučitelja radi podaljšanega pouka in sicer od 8.—1. ure popoldne in od 1. do 5. ure popoldne, in to v taki občini, v kateri nekateri otroci porabiho v šolo ali nasprotno več kot po dve uri, posebno še v zimskem času. Dalje zahteva obč. odbor kot merodajen faktor v občini, da, ako se šola razširi, naj se razširi tako, da bo našemu kraju in potrebam primerna. H koncu je obč. odbor odločno protestiral proti tukajšnjim učiteljem in njih noši in zahteval, da naj bodo noša učitelji taka, da ne bodo otrokom v moralno spodliko in pokušanje. Radi shoda, ki je protestiral proti odpravi očenaša iz šole po neki učiteljici, se je čutilo učiteljsvo močno užaljeno. Vložile so se tožbe. Ko pa je državno pravdnštvo videlo, da je vse skupaj samo užaljenost, se vse skupaj v vodo padlo, le očenaš je ostal v šoli.

DOLENJSKI POPOTNIK.

Zadnjič sem se mudil po trgovskih poslih v Kandiji. Bil je živahen sejem dotičnega dne in v Štemburjevi gostilni se je kar trilo ljudi. Komaj sem dobil prostorček v kotu prve sobe. Pri sosednji mizi pa je bilo živahno; moške so politizirali. Obrabi so mi bili kot tuju popolnoma neznanj. — Ujel sem pa, da se jeze nad samostojnimi poslanci, ki ližejo pete liberalcem, dočim so jim prej obljubljali, da bodo za samostojnost, za staro pravdo. Branil je poslance suh mož temne polti, ki je gledal mrko predse. Mahal je z rokami in dokazoval, da so klerikalci izdajalci kmetjskih pravic, denuncijantje, da so klerikalni poslanci tudi pri-segli. Strast mu je gorela v obrazu, ko je govoril o »farjih«. Mož me je zanimal. Pobaram, kdo je ta navdušeni mož. — »Ali ga ne poznate? To je odbornik kmetčke stranke, učen gospod!« — »Ali ni kmet?« — »Ne, gospod je, uradnik. Take moramo tudi imeti za prijatelje. Ima vplivno besedo.« — »Delaven je. Za našo kmetčko stranko je veliko storil. Iz kandijske posejilnice je »farje« vun vrjel.« — »Meni pa se ne zdi prav, da se gospodje vtikajo v kmetško politiko. Saj smo se borili za samostojnost.« se je oglasil dolg mož pri mizi. — »Molči! Ti nič ne razumeš. Bodi zadovoljen, da te tak gospod, če pride do tebe po svojih opravkih, pouči še malo o politiki in ti priporoči »Kmetijski list.« Mi moramo tudi imeti med seboj take gospode, ki kaj vedo. Farjev ne maramo.« — »Pusti farje enkrat v miru! Če smo kmetje, pustimo gospode na strani. O tem gospodu vem, da ni kmet, enkrat je bil član neke klerikalne zadrugice. Zakaj, si mislim — Potem je bil liberallec, zdaj se je pa urinil v

našo stranko. Moja misel je ta, da mačka sili na. Kjer je salo.« — Dolgi mož je plačal in odšel, jaz pa tudi.

KRIŽ PRI TRŽICU.

»Kaj pa je tebe treba bilo?« smo se povpraševali, ko smo izvedeli, da je ravnatelj Lajovic iz Tržiča postal predsednik stanovniškega urada tudi za našo občino. Mož še v Tržiču nima nobenega ugleda razen pri rdečkarjih, sedaj se naj pa še vmešava v naše zadeve. Pobruga se naj za meščansko šolo, drugo naj pusti v miru. Stanovniške razmere si bomo že sami brez njeja uredili.

IZ DOBREPOLJ.

»Kmetijski list« z dne 13. in 20. januarja 1921 je prinesel dvoje značilnih dopisov iz Dobrepolj, ki jasno dokazujeta, kako podli dopisniki imajo v glasilu SKS prostor na razpolago. Na eni strani slika klaverni Puceljev shod tako, kot hvali Jud in mešetar slebo robo. Seveda se more obregati ob g. kaplana, da s tem dokazuje, kako globoko razume verska načela. Na drugi strani pa sta dopisa polna podlih osebnih napadov, sramoten in žalitev g. posestnika Josipa Strnada iz Podgorice. Velikanska strast govori iz vrst »Kmetijskega lista«, jeza in nevoščljiva onemoglost. Zdi se, da nekoga še vedno boli srce, ker ne gospodarji v Podgorici na št. 8 mesto g. Strnada nekdo drugi. — Ako bi »Domoljub« hotel o samostojnih prinašati taka osebna sramotenja, potem nam žalostna majka! Dobrepoljci vedo, koliko je bila ura, zato pojdejo mimo takih poročil, kot jih podajajo učeni gospodje krog Samostojac, z mirnim prezirom.

VELIKE LASČE.

Kratek predpust je bil. Mladina pa rada pleše. Zlasti ljudje iz trga se radi zavrtje po takozvanih malih parkeljih. Poslanec Pucelj, kandidat za ministristvo poljedelstva, razume prav dobro ljudske — potrebe. Zato je priredila SKS v Laščah veselico s plesom. »Vse je rajalo in se veselilo.« piše »Kmetijski list«. Bravol kmet komaj diše. Najdebelejši prašiči so po 28 kron kg. Voli po 16 kron kg. Obleka vedno dražja. Dolgovi rastejo. Sinovi se ne morejo ženiti, hčere ne močiti. Samostojna pa pleše. Ali ste že slišali, da stranka pleše? In vendar je res! V Laščah se je to zgodilo. Da, Pucelj razume »potrebe« ljudstva. — Živijo, zakaj si jo pa vzel! — Pri prihodnjih volitvah bo kmet pokazal, da mu je salamensko malo do plesa. Pucelj naj pleše s katerokoli punco hoče, slovenskega kmeta ne bo več vrtil.

IZ CERKNICE.

V zadnjem času je Kat. slov. izobr. društvo priredilo tri predstave z najlepšim vspehom. Po dolgih letih so zopet stari tamburaši prijeli tamburice v roke; tudi so vprizorili igro: »Zamujeni vlak«, ki so jo pred 18 leti kot prvo igrali na našem odru. Dobro bi pa tudi bilo, da se kaj večkrat oglasimo v »Domoljubu« zato, da posvetimo v našo šero — v občinske in šolske razmere. Marsikaj bi se dalo povedati o »vzornem« občinskem gospodarstvu samostojnežev, o tistih možeh, od katerih eden je imel ob razsulu tisti zgodovinski govor, ko je pod lipo feciljal otrokom: Otroci, otroci, zapomnite si, svoboda je prišla, čez Javornik, ne uradnikov, svoboda; zdaj ne bo ne davkov, ne uradnikov, ne orožnikov. Svoboda, otroci! — Poglejmo pa sedanjše občinske doklade! Ne bo uradnikov, orožnikov, financarjev! — Ali se jih sedaj ne izprehaja in pohajkuje po cestah, kakor ob času orožnih vaj? Samo v našem trgu stane državo to osebie mesečno okrog 210 tisoč kron, letno torej dva in pol milijona kron. — Cerkljskim ekonomom tudi ni vse prav. Prav z veliko bakljo pa bi bilo treba posvetiti v naše nad vse »vzorne« šolske razmere. Liberalno učitelstvo se naravnost prizadeva s svojim zgledom, s sokolstvom, s plesi in pijančevanjem, da bi mladina še bolj posurovela in podivjala. Za vse lepe besede vseh naših narodnjakov o sreči in blaginji naroda ne damo — fajfe tobaka.

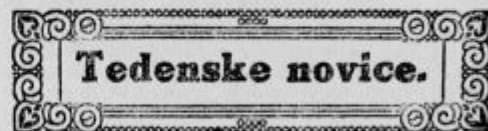
DOBRUNJE.

Vendar je že enkrat minil predpust. Kratek je bil, pa še predolg. Ko bi ne bili slegovi

dnevi prikrajšani, podobno kakor ob koncu sveta, bi vse potegnili za seboj plesni vrtnice. Za nobeno še tako pametno in koristno stvar ljudje splošno niso tako vneti, kakor za to staro in moderno neumnost — za ples. Ampak tako iznajdljivih ljudi jih pa ni kot so pri nas. V neki vasi so kar v zasebni hiši aranžirali pravi pravcati predpustni »bal«, ki je nadvse sijajno uspel. Udeleženci si kimačo, da je »balo« zelo fletno. Pa kaj ne bo! Ob taki priliki so ljudje enega duha, ene misli; alkoholnega duha in alkoholnih misli. No, tako slabi pa tudi nismo kot bi si kdo iz vsega tega utegnil misliti o nas; saj smo dobri kristjani, radi hodimo v cerkev, mnogo nas je zapisanih v kat. izobr. društvo, smo Orli in Oriče, Marijine družbenke, pa gremo vseeno na »bal«. Bogu damo, kar je božjega, a Balu, kar je Balovega, take da ni zamere na nobeno stran. Kaj hočete še več!

IZ NOVEGA MESTA.

Iz zadnje številke »Kmetijskega lista« je razvidno, da samostojneži še vedno obhajajo predpust, čeprav smo že v postu. Pričakovali smo, da bo zdaj v času pokore spremenil svoje neumno pisanje, pa motili smo se. Smešiti poslance SLS, to je njegova prva in sveta dolžnost. Videti je, da poslanci SKS nimajo v Belgradu najnujnejšega dela in večjih skrbi, kakor da gledajo, kako se kateri poslanec drži. Kaj smo jim mar volivci kaj se jim treba brigati in protestirati proti nevarnosti uvoza laškega vina, čeprav bodo naši vinočradniki prisiljeni tudi heratiiti, — o kaj to, to so poststranske stvari. Glavno je, da potom svojega glasila nudijo svojim pristašem vsak teden jasno fotografijo, kako sukajo je kateri od poslancev SLS oblekel še ima dovolj zbihsane čevlje, kaka je ovratnica, kam kateri pogleda itd. Čestitamo njihovim privržencem, ki imajo tako dobre želodce, da lahko prebavljajo te neumnosti. Ni čuda, da se je že večina vaših pristašev naveličala požirati to neokusnost. Se malo, pa lahko daste vašemu listu naslov Kibiriki, pišete je popolnoma v njegovem duhu. Pričakujemo, da bodo samostojneži, ki imajo po njihovem mnenju vse oblast v parlamentu v rokah, izdali poslancem KLS povelje, naj se vsak pri njih z globokim poklonom javi, če se sme nasmejati čeprav to tudi otročji nezrelosti samostojnih poslancev. Pomislite prej, kdo je bolj preizkušen diplomat dr. Korošec ali vi, ki vam je parlamentarno delo španska vas! Ali mislite, da vas ljudstvo zato plačuje in vzdržuje v Belgradu, da mu skrbite za smeh? Predpust je minul, nehaite z neumnostmi!

Tedenske novice.

Politične.

p Resnice se boje. »Jutro«, slovensko glasilo ministra Pribičeviča, poroča, da bo cenzura zopet poostrena in to zavoljo prevelike odkritosti klerikalnih listov, ki nočejo priznavati, kakor svobodomiselci zahtevajo, da je belo, kar je v resnici črno. Nič ne de, saj bele lise včasih bolje pridigujejo kot vsi članki.

p Slovenski podkraji. Za predsednika deželne vlade za Slovenijo je imenovan dr. Viljem Baltič. S tem je vzeta Sloveniji zadnja mrvica samostojnosti in Slovenec je izgubil vse pravice, da kolikaj sam odloča o svoji usodi. Pri nas ima govoriti le še Belgrad, Volivci, zahvalite se liberalcem in samostojnežem.

p Volitve v občinske zastope bodo menda meseca aprila. Po kakšnem volivnem redu, sam Bog ve. Sicer je bil novi občinski volivni red — najmodernejši — že od regenta potrjen in v Uradnem listu

objavljen, toda sedanji svobodomiselniki vladi ni bilo všeč, da bi imela volivno pravo verna slovenska žena. In ker države postave niso za to, da bi bile v prid ljudstvu, temveč da so v korist svobodomiselnim bankirjem in verižnikom, je vlada že potrjeni občinski volivni red zopet ukinila.

p Vojska proti Rusiji? V Belgradu se govori, da se antanta močno trudi, da bi poslala naša država močno armado proti Rusom. Mi pa mislimo, da je skrajni čas, da doma red napravimo, Rusi ga bodo že sami naredili, kadar jim bo prav. V njihove razmere se ne bomo vtikali, milijone pa, ki jih imajo francoski kapitalisti na Ruskem, naj pa gospodje Francozi kar sami rešijo.

p Grozovitosti v Macedoniji. Prištinški orožniški poveljnik je pod pretvezo, da zasleduje roparje, odredil, da se izvrši več orožniških obhodov. Na teh obhodih pa orožniki niso preganjali roparjev, temveč požigali hiše in vasi nedolžnemu prebivalstvu, ropali in ubijali žene in otroke. V vasi Blepolja so zažgali 6 hiš in ubili 23 ljudi. V vasi Šarban so umorili 24 oseb, med njimi 19 žena in otrok. Muslimanski poslanci so vse to poročali demokratom in radikalcem ter odločno protestirali proti takemu ravnanju.

Domjače novice.

d Politični odbor SLS v Novem mestu naznanja svojim zaupnikom, da se za 21. t. m. nameravani sestanek vrši dne 28. t. m. ob določeni uri v pisarni tajništva SLK v Novem mestu. Udeležite se ga vsi. — Tajništvo SLS v Novem mestu.

d Poletni čas. Zopet nas lahko iznenadi poletni čas, prava nepotrebna muka našega kmeta. Dobro bi bilo, če bi kmetске zveze sklenile v najkrajšem času primerne resolucije, ki naj bi se poslale v Belgrad, če imajo tam doli še kaj ušes.

d »Gavrani«, tako zmerja neki srbski list katoličane. Čisto prav: čim več pritiska in čim več zmerjanja, tem hujši bo odpor, tem bolje za katoliško stvar.

d Vojnim invalidom v Sloveniji. Po dopisu Gozdarskega oddelka dež. vlade za Slovenijo, odsek: ravnateljstvo drž. gozdov in domen št. 217 od 8. febr. t. l. se bo otvoril pri gozdnem in graščinskem oskrbništvu v Kostanjevici na Dolenjskem trimesečni tečaj za gozdne čuvaje začetkom marca tekočega leta. Za službo gozdnega čuvaja se zahteva sledeča fizična sposobnost: moče, vid in sluh popolnoma v redu, pljuča in srce dobra. Manjše poškodbe na rokah ali drugod dopustne, vendar se zahteva sposobnost uporabe orožja in orodja za znamenovanje lesa. Vsi invalidi, ki ne izvršujejo in ne morejo izvrševati nobenega poklica in bi prišli v poštev, naj nemudoma vložijo prošnje pri podpisnem oddelku, najdalje do 26. febr. tek. leta z zdravniškim spričevalom, da so sposobni za službo gozdnega čuvaja. — Dež. vlada za Slovenijo, poverjeništvu za socialno skrb, invalidski oddelak.

d Za doktorja prava je postal na kr. zagrebškem vsencilišču jurist g. Makso Peterlin (Komenda). Čestitamo!

d Ljudsko štetje v Ljubljani. V Ljubljani so našli 53.072 prebivalcev; od teh je 26.268 moških in 26.804 žensk. Žensk je torej 536 več kot moških. Katoličanov je 50.323, ostali so različnih ver, brez vere se jih je vpisalo 59. Nemcev je 1690. Pred vojno je bilo v Ljubljani na vsakih 100 Slovencev 5 Nemcev, sedaj so samo še trije.

d Osmim bankam je g. Ribnikar zasegel pisarniške prostore, ker še niso začele zidati svojih hiš, kakor so obvezane po naredbi dr. Gosarja. To je Ribnikar dobro naredil. Zanimivo je, da se je poslužil ravno tiste naredbe, zoper katero so liberalci ves jugoslovanski liberalizem upregli. Zanimivo je tudi, da je g. Ribnikar nekaj liberalnih bank prezrl.

d Državni avtomobili. V Belgradu je vsega skupaj 585 avtomobilov; od teh jih je 400 državnih, s katerimi se vozi državna gospoda s svojimi gospemi. Lansko leto je samo bencin za to gospodo stal državo, oziroma davkoplačevalce 44 milijonov K. Avtomobili so sicer pametna reč, mislilno pa, da bi se dalo več kot polovico prihraniti, če bi gospe soproge imele malo manj besede pri državnih avtomobilih.

d Spomenik padlim vojakom. Poroča se nam: Ko sem se v nedeljo 6. t. m. udeležil pogreba Jožefa Avgušтина po domače Kalana iz Gorenje vasi, v našem okraju dobro znanega moža poštenjaka, sem ugledal na pokopališču v Retečah pri Škofji Loki spomenik posebne vrste. Skoro sredi pokopališča stoji visok lično izdelan kamenit spomenik. Na spomeniku je okusno razvrščenih in vklesanih osem fotografij s slikami devetih padlih vojakov. Pod vsako fotografijo je ime, dan rojstva in smrti padlega vojača. Na spomeniku je tako napisanih 15 junakov. Iz napisov sem spoznal, da so iz ene družine padli trije bratje, iz dveh družin pa po dva. Zapustil sem pokopališče z mislijo: Primeren spomenik, dobro so jo pogodili. Čast in priznanje njim, ki tako svoje padle sorodnike-junake časte.

d Ponarejeni 1000 dinarski bankovci so se pojavili na Češkem, kjer zato teh bankovcev ne sprejemajo. Na to opozarjamo one, ki potujejo na Češko.

d Sokolski duh. Nekaj vrhniških sokolov je ukradlo pri Hočevarju na Vrhniku 50 steklenic vina. Stvar bi se kmalu nad vse žalostno končala pred sodiščem, toda ker je Hočevar sam sokolskega mišljenja, se je zadeva mirnim potom poravnala. Kakor se vidi ima pa sokolski duh pri svojem delovanju najširše polje.

d Otroka je ukradel v Ljubljani neki potepuh z imenom Rudolf Satler. Dne 16. t. m. je prišel na ljubljansko vadnico ter prosil učiteljico, naj takoj izpusti domov sedemletnega Pollakovega sinčka Tončka, ker da se je oče smrtno ponesrečil. Učiteljica je možu verjela — ropar je odšel z dečkom. Pred pošto je še nekemu postreščku odal pismo na dečkovega očeta, v katerem zahteva za svojo žrtev 60.000 K odkupnine, ki naj se pošlje v gostilno Keršič v Šiški. G. Pollak je seveda takoj alarmiral policijo in poslal svoje uslužbence iskat dečka. Našli so ga v Šiški. Policija pa je izvedla popoldne pogrom za roparjem, ki ga je detektiv Fr. Cankar aretiral v gostilni pri Sartoriju na Žabjeku šte. 3.

d Tudi v Zagrebu so poštni uradniki kradli dolarje in se z avtomobili v družbi slabih žensk vozili po izletih. Zavoljo neke nesreče, ki se jim je primerila z avtomobilom in pri kateri se je eden teh tatov ubil, je prišlo do preiskave, ki je prinesla vso zadevo na dan.

d Komunisti kot vlomilci. Nedavno je bilo v Valjevu izvršenih več vlomov, med drugim pri urarju Milivojeviću, kateremu so vlomilci odnesli za 24.800 dinarjev vrednosti. Kot storilce so izsledili in zaprli tri izučene delavce iz valjevske kurilnice, vsi doma iz bližnjih krajev. Pri hišni preiskavi so našli še za 20.000 dinarjev ukradenih predmetov. Vsi trije vlomilci so bili člani komunistične organizacije. Eden izmed njih — livar Franc Pečić — je v preiskovalnem zaporu izvršil samoumor.

d Krava porodila 4 teleta. Izvanreden slučaj se je zgodil v četrtek dne 17. februarja t. l. v Kozarjih pri Ljubljani. Srednje velika krava posestnice vdove Marije Kušar, p. d. pri Primžarju, je porodila štiri teleta še precej močna, toda mrtva. Krava je zdrava.

d Volčja nevarnost. Gozdar Auerspergovega revirja v občini Koprivnik je ustrelil 9. februarja 44 kg težkega volka. V občini Koče-Gotenice je pa bila zastrupljena volkulja, ki so jo šele po nekaj tednih našli. Ležala je že tako dolgo v gozdu, da so jo lisice že skoraj popolnoma snedle. Odbor za pokončavanje volkov je dal za vsako žival 1500 K nagrade. Ko je zadnji sneg zapadel, so lovci po sledovih dognali, da se klati še najmanj 15 volkov po kočevskih gozdovih. Zatekajo se seveda tudi v sosednje šume. Napravili so že mnogo škode med divjačino kakor tudi kmetom, ki jim trgajo drobnico. Velika nevarnost so tudi za ljudi, ki morajo skozi kočevske šume hoditi. V nekaterih krajih starši le še s težavo spravijo otroke v šolo.

d Odgovor. Na notico »S sejma« v 6. št. »Domoljuba«, ki nam jo je poslal naročnik lista, odgovarja kmetško dekle tako-le: Dovolite, blagi neprijatelj nališpanih kur, da odlozim poleno iz roke in pimem za pero, da vam odgovorim na vaš članek v šestih številki »Na sejmu«. — Če govorite zaradi nevoščljivosti tako, je zelo grdo to, ako pa se bojite, da bi radi pompardurce katera samica ostala, se pa gotovo zato, ker se vam zdi, da je že gospo-skih dosti. — Hvala za pozornost! Ali res sedaj v tem času ne prisojate kmetškemu dekletu drugega v roke kot poleno? Prav. Obljubimo, da odzdaj naprej, da ugodimo vam, bomo nosile nališpane kure polena ob sejmu v rokah. A, potem pa gorje vam, če vas do-bimo. Micka tudi v imenu Metke.

Iz naših društev.

MORAVČE.

Kat. slov. izobraževalno društvo je imelo na praznik Sv. Treh kraljev občni zbor, katerega se je udeležilo nad 100 članov. Iz poročil predsednika, tajnika in knjižničarja smo izvedeli, da je društvo v preteklem letu dobro delovalo. Predsednik »Orla« Mavricij Bergant poroča, da se je orlovski odsek nanovo poživljal in upa, da se bo z vztrajnim delom vseh članov veliko doseglo. Nato predava Jož. Urbanija »O čitanju knjig in o ravnanju z njimi.« Njegova izvajanja sprejmo navzoči z velikim odobravanjem. Za predsednika je bil izvoljen Vincencij Javoršek, posestnik v Moravčah, podpredsednik je organist Aleš Copadar, tajnik — Franc Fajfar, blagajnik — Martin Urbanija in knjižničar Anton Prosenec. Ženski odsek zastopajo: Ivana Groboljšek, Julijana Barlič, Ivana Roglič in Franciška Klopčič. — V predpustnem času je društvo priredilo v nedeljo dne 30. jan. in na Svečnico zelo dobro obiskano predstavo s petjem n čarobno burko »Lumpacij Vagabund«. Na Svečnici je bil pri

predstavi tudi srečolov, ki je društvu prinesel lep gmetni dobiček. Ne smemo pozabiti na poštivovalne darovalce dobitkov — zato se tem potom odbor društva vsem dobrotnikom prav pristržno zahvaljuje.

VODICE.

Za predpustno nedeljo smo si priredili primerno zabavo za ta čas. Spored je bil: Nastop pevskega društva, ki je zapelo par lepih pesmi z najboljšim uspehom. Potem je sledila fantovska igra »Občinski tepček«. Igralci so prav dobro izvršili svoje vloge. Končno je bila dekliska predstava, in sicer: »Pri gospodi«. Najiskrenejša zahvala vsem pevcem in igralcem za njih poštivovalno delo! (Kaj pa s predavanji? Op. ured.)

BRDO PRI LUKOVICL

Izobraževalno društvo sklicuje v nedeljo t. j. 27. t. m. po popoldanski službi božji v stari šoli občni zbor. Dnevni red: Poročilo načelnstva, volitev predsednika, tajnika, blagajnika in odbora, raznoterosti. Po dolgem vojnem času vsi na dan, posebno fantje in dekleta, pa tudi moške in žene ne smejo manjkati. Skupaj na delo za blagor naše mladine!

TRŽIČ.

Zadnji čas so imela razna društva svoje občne zборе. Ti so podli jasne slike o mnogovrstnem delu. Društvo sv. Jožefa s svojimi odseki je priredilo mnogo predavanj, iger fantovskih in dekliskih večerov, izletov, javnih nastopov telovadcev in telovadkinj, okrožni orlovski tečaj i. dr. — Jugoslovanska strokovna skupina ima do 500 delavk in delavcev krščanskega prepričanja organiziranih. Priredila je več shodov in se pogumno zavzela za pravice raznih strok nasproti kapitalistom. Ta organizacija se je izkazala kot edina prava zastopnica delavskih slojev. Na tisoče kron se je izplačalo bolnim članom in članicam. — Dobrodelna društva kot so Vincencijsva družba, Elizabetno društvo, otroško zavetišče s šolsko kuhinjo in sircišnico so izdala v podporo delavske mladine nad 90.000 kron. — Posojilnica in hranilnica v kaplaniji je imela prometa nad 2 milijona, kar kaže na veliko zaupanje, ki je imajo ljudje do tega našega denarnega zavoda. — Konsum na trgu se lepo razvija. Manjka mu samo udobnejših prostorov. O časopisu prihodnjč. Vsem somišljenikom kličmo: Svoji k svojim!

Gospodarski obzornik.

KONEC PAPIRNATEGA DENARJA.

lja službeno: Na podlagi poročila generalnega inšpektorata finančnega ministrstva odreja finančni minister nastopno: Nobena državna blagajnica ne sme od enega in istega vlagatelja sprejeti na enkrat več kot 50 kron v bankovcih po eno ali dve kroni. 2. Pri sprejemanju teh eno- in dvokronskih bankovcev morajo državne blagajnice sprejemati samo one, ki so zanesane z žigom kompetentnih državnih oblasti. 3. Pri sprejemanju teh bankovcev je paziti na to, ali so nežigosane ali pa so žigosane z brezdvomno ponarejenim žigom. Te se morajo odvzeti vlagateljem in odposlati kompetentnim političnim oblastem, ter naznaniti vlagatelja, da se pride na sled ponarejalcem žigov. 4. V najkrajšem času se bo končnoveljavno pričelo odvzemanje teh banovcev iz prometa. Kakor hitro bo to možoče, bo generalni inšpektorat izdal potrebne naredbe v tem zmislu. — Iz generalnega inšpektorata finančnega ministrstva št. 5831 od 15. februarja 1921.

ZA OGLJARJE IN KOVARJE, PA TUDI ZA DRUGE.

»Trgovski list« piše v 7. številki t. l., da preti radi visoke carine na oglje (10 dinarjev za 100 kg oglja) koparjem in ogljarjem nesreča: prenehati bodo morali s kuhanjem oglja in usahnil bo njim in njihovim družinam vir dohodkov.

Kakor posnemamo po imenovanem listu, je tega kriv Belgrad, po domače za centralizem. Gospodje v Belgradu o naših razmerah niso zadosti poučeni. Verjetno, Belgrad je daleč. Niti misliti si ne upam, da bi se kakemu ministrskemu uradniku poljubilo, da b' prišel pogledat naše kraje in pregledat naše bukove gozde. To bi bilo preveč milosti.

Gospodje v Belgradu poznajo macedonske razmere in to je zadosti. Kakor v

Macedoniji, tako v Sloveniji, pa je mir besedi. »Ponovne naše prošnje,« piše omenjeni list, »se rešujejo na način, ki jasno kaže, da imajo v važnih narodno-gospodarskih zadevah nestrokovnjaki odločilno besedo.« Mi bi dejali: trmasti ljudje, ki verujejo samo v svojo lastno modrost in si ne dajo ničesar dopovedati.

»Tako se je na primer,« piše isti list, »naša vloga glede znižanja izvozne carine oglja zavrnila s pripombo, da se lesno oglje dobavlja na škodo gozdarstva. Imeli so pri tem razmere v Macedoniji pred očmi, kjer so zares vsled brezpametnega izdelovanja oglja uničili cele gozdove; mi pa moramo odločno ugovarjati, da se naše razmere sodijo po razmerah nekulturne Macedonije.«

Gotovo bodo »Trgovski list« brali tudi poslanci stranke JDS in SKS. Njih srce pa bo kljub temu gorelo za centralizem. Saj oni nimajo nobene škode, ker ne kuhajo oglja. Dnevno plačo imajo pa vseeno dobro, če delajo za narodov blagor ali pa za svoj žep.

Ravno isti list piše, da velja v Londonu stara srebrna avstrijska krona 11 naših papirnatih kron, v Italiji pa 2 liri, kar bi bilo približno ravno toliko. Naše menjalnice pa plačujejo za srebrno krono 6 papirnatih kron, kvečjemu 7 in pol. Potem ni čudno, če naši ljudje kontrabantajo. Kdo jih sili? Tujci, ki naše blago višje cenijo, kakor ga znamo ceniti mi...

Naši državniki menda iščejo med nami državi sovražnih ljudi. Gospodje! Saj naše države med nami nihče ne sovraži. Ne moremo pa molčati, če »državotvorna« gospoda strelja take kozle. Ne moremo molčati, ker preveč ljubimo svojo državo in se bojimo, da jo bodo »državotvornilji« pahnili v prepad. Na mejah ste že itak mnogo napravili, med mejami pa sejete nezadovoljnost in tirate ljudi v revščino in v pomanjkanje.

Gospodarski in tržni pregled.

g Ljubljanski trg. Tržno življenje je bilo pretekli teden živahno. Pomanjkanje govejega mesa je povzročilo mnogo razburjenja. Kakovost govejega mesa posebno na trgu je bila čez teden zelo slaba, vsled česar se je prodaja uknila, sobotni trg je bil pa dobro založen z blagom za ceno I. vrste 30 K in II. vrste 28 K. Telečjega mesa se dovažna na trg toliko, da krijemo potrebe po 26 K prve in 24 K druge vrste. Slanina je bila preteklih šest tednov, ker je preostajala mesarjem mnogo cenejša. Zadnji teden posebno na sobotnem trgu se je pokupila vsa slanina že v jutranjih urah. Nove carinske naredbe za izvoz klavne živine bodo brez dvoma skrajno slabo učinkovale na domači trg, osobito izvoz težkih prašičev je tako olajšan, da plača izvoznikar sedaj po novi carinski tarifi za težke prašiče od 2000 do 4000 kron za vsakega prašiča manj carine kot preje. Istotako je izvoz goveje živine izvanredno olajšan, ker se bo transportirala živa in je pri tem še carina znižana. Vsled znižanja carine se bodo brezdvomno zvišale cene živi teži. — Sadni trg je zelo dobro založen. Na kmetem trgu je bilo pretekli teden posebno veliko jabolk po 8 do 10 K kilogram. Kakovost je bila šibka. Ponudb za večje množine jabolk slabše vrste je mnogo, pa primanjkuje odjemalcev. — Jajc je na trgu izredno veliko po 1 K 50 vin. za kos. — Glede moke ni pomanjkanja po osnovni ceni 18 K za moko št. 0, primanjkuje pa slejkoprej dobre črne krušne moke. — Z mlekom je Ljubljana preskrbljena v zadostni meri.

g Podraženje mesa v Ljubljani. V Ljubljani veljajo po vseh mesnicah naslednje mesne cene: goveje meso I. vrste 30 K, II. vrste 28 K, telečje meso I. vrste 26 K, II. vrste 24 K.

g Mariborski trg. Meso in špeh za 1 kg: Svinjski špeh 38—48 K; svinjska mast (pušča.) 50—56 K; svinjski ocvirki 30—32 K; svinjsko meso 30—36 K; svinjska glavina 16—22 K; svinjsko meso (prekajeno) 38—56 K; goveje meso 20—22 K; goveji jezik 22—24 K; telečje meso 21—22 K; ovčje meso 18—20 K; loj 20—30 K. — Perutnina za komad: Purani 100—180 K; goske 80—140 K; piške 20—60 K; domači zajci 10—60 K; jajca (cela) 1'80—3 K; jajca (zdrobljena) 80 vin. — Žito in pšeno za 1 liter: Koruza (rumena in bela) 4—5 K; ječmen 4'50—5 K; oves 3 K; ajda 3 K; pšenica 6—7 K; ajdovo pšeno 10—11 K; proseno pšeno 7—8 K. — Druga živila: Bučno olje 1 liter 54—60 K; bučne prge (oljnate) 1 kg 4—5 K; zelje (glave) 1 komad 2—3 K; zelje (kislo) 1 krožnik 1 K; bela repa 1 komad 50 vin. do 1 K; bela repa (ribana) 1 kg 2 K; bela repa (ribana) 1 krožnik 1 K; rumeno korenje 1 komad 50 vin. do 1 K; rdeča pesa 1 komad 1—2 K; krompir 1 kg 2—2'20 K; krompir 1 merica 15—16 K; čebula 1 kg 5—6 K; solata-endivija 1 komad 2—3 K; jabolka 1 kg 6—8 K; orehi 1 kg 16—17 K. — Mleko in mlečni izdelki: Mleko 1 liter 4—5 K; surovo maslo 1 kg 55—60 K; sir 1 kg 9—10 K; smetana (kisla) 1 liter 20 K. — Drugi predmeti: Brezove metle 1 komad 3—4 K; spleteni jerbasi 1 komad

8—30 K; škaf (navadne velikosti) iz smrekovega lesa 40 K.

g Na zadnji mariborski svinjski sejem je bilo prignanih 35 prešičev. Cene so se dvigale od 26 do 30 kron za kilogram žive teže. Zunanjih kupcev ni bilo, pač pa so domačini iz bližnje okolice več kot polovico prignanih prašičev pokupili.

g Celjski trg. Cene na trgu v Celju so sledeče: Repa, trije komadi 1 K; korenje, 3 komadi 1 K; krompir, 1 kg 2 K 60 vin.; zelje, 1 krožnik 1 K; zelje, 1 kg 4 K; repa, 1 krožnik 1 K; koruza, 1 liter 4 K; oves, 1 liter 3 K; ječmen, 1 liter 5 K; proso, 1 liter 4 K; orohi, brez lupin (zrnje) 1 liter 23 S; orohi, celi, 1 liter 6 K; čebul, 1 kg 5K; limona, 1 komad 2 K; česen, 1 kg 26 K; mleko 1 liter 6 K; fižol, 1 liter 6 K; jajca, 1 komad 2 K; govedina, 1 kg 18 do 20 K; teletina, 1 kg 22 K; slanina, sveža, 1 kg 56 K; svinjina, sveža, 1 kg 36 K.

g Na zadnjem živinskem semnju v Ptujju so se prodajali pitani in srednje rejeni voli po 15—17 K žive teže. Lahko bi se tudi živina prodajala po prodajalnih zadrukah in bi čisti dobiček ostal v rokah kmetovalcev!

g Vinske cene v Evropi. V Českoslovaški velja 1 hl vina 1000 do 1200 českoslovaških kron (1750—2500 naših kron), na Madžarskem 2800—3000 madžarskih kron (800—900 naših kron), na Francoskem 60—90 frankov (650—900 naših kron), v Jugoslaviji pa 1400—2000 kron. krona 1 K 75 vin.

g Nova klavnica na Vrhniki. Ljubljansko izvozno in uvozno delniško društvo »Impex« ustanovi na Vrhniki svojo posebno klavnico, kjer se bo klala živina, določena za izvoz.

g Promet naših bankovcev. Po izkazu Narodne banke je bilo 8. januarja t. l. v prometu 3370 milijonov 587 tisoč 145 dinarjev. Od 1. do 8. januarja se je zvišal promet novčanic za 26 in pol milijona dinarjev.

g Koliko je vreden denar drugih držav? Ameriški dolar 143 kron 50 vin.; avstrijska krona 23 vin.; ruski carski rubelj 60—65 vin.; francoski frank 10 kron 39 vin.; nemška marka 2 K 40 vin.; rumunski lej 1 K 98 vin.; italijanska lira 5 K 24 vin.; bolgarski lev 1 K 70 vin.; českoslovaška

Zenski vestnik.

ZENSKA VOLIVNA PRAVICA — ZOPET ODPRAVLJENA.

Znano je, da je Slovenska ljudska stranka svoj čas priborila vsemu slovenskemu ženstvu volivno pravico v občinske zastope. To postavilo je sprejel ministrski svet, jo je podpisal regent in je bila objavljena v Uradnem listu. Občinske volitve bi imele biti že razpisane, toda svobodomiselná vlada v Belgradu, ki je ravno prišla zopet do besede, je volitve prepovedala.

Sedaj pa se poroča, da je vlada postavila, katera daje slovenskemu ženstvu volivno pravico v občinske zastope, preklicala. Ženska je torej po liberalnih zaslugah in s samostojno potuho zopet izgubila, kar si je s trudom pridobila.

Tako grdo se nikjer ne igrajo z državnimi postavami in ljudstvom kot pri nas. Državne postavne niso več tu radi države in v prid ljudstvu, temveč samo zaradi ene zastarele, nazadnjaške stranke, ki se boji ženskih glasov. Državni zakoni morajo danes služiti ne več ljudstvu, temveč svobodomiselnim kapitalistom. Z nobeno stvarjo pa vlada tako ne izpodkopa lastnega ugleda in ne seje takega nezaupanja v državno oblast kot s tem, da danes da zakon, jutri pa ga preklicuje, zato ker gotovim ljudem ni všeč.

Mi pa pravimo: vsak lonec je enkrat poln, če se vedno vanj vlija.

Boj za žensko volivno pravico pa se bo brezobzirno nadaljeval.

ZENSKI SHOD V LJUBLJANI.

V nedeljo ob 5. uri popold. se je vršil v veliki dvorani »Uniona« protestni shod, ki ga je sklicala Krekova prosveta, proti odpravi ženske volivne pravice. Shod je posetilo nad 3000 zavednih žena in deklet.

Ženska volivna pravica v občinske zastope v Sloveniji je sklenjen zakon in podpisan od vladarja. Zato ne samo, da čin vlade, ki nima zadržana ne večine naroda za seboj, ni le protidržaven, ker izpodkopa tako mahinacije ugled državi, nego je to upor naše najvišje državne oblasti, ki gre preko vladarjeve sankcije.

Žena ima pravico do udeleževanja v javnem življenju in to:

1. Kot soustanoviteljica države. Žene so bile tiste, ki so v dobi majniške deklaracije širile idejo jugoslovanstva od vasi do vasi, od mesta do mesta. Žene so bile, ki so v odlični meri sozgradile našo državo. In če so ji polagale temelje, imajo tudi pravico, odločevati o njeni notranji ureditvi.

2. Žene kot delavni člani družbe in države morajo imeti pravico, odločevati v državi. Ne predstavlja par tisoč bankirjev države, pač pa jo predstavlja delovno ljudstvo, in sem spada tudi žena, ki ji vendar niti demokrati ne bodo mogli odrekati človeškega dostojanstva. In volja tega delavnega ljudstva je volja države — kdor je proti nji, je veleizdajalec.

3. Žena kot mati sploh ne more vršiti te svoje najvzvišene naloge samo v ozkem družinskem krogu, nego jo sili pač poklic materinstva v javno sodelovanje. Žena-mati danes ne more odločevati o usodi svojega najmilejšega, kar ima, svoje dece. Njeni deci vsiljujejo vzgojo, ki je protivna njenim naukom, njeno deco hočejo naučiti, da zaničuje nauke matere, in naučili bi jo, zaničevati tudi spomin krščanske matere. Kako naj mati brani svojo svetinjo, svojo deco, če nima pravice, v javnosti soodločevati o usodi njihovi? — In ne samo v ožjem smislu mati, žena je pozvana v to svoje materinstvo v širšem smislu, da so ji vsi otroci naroda in človeštva sploh — kakor njeni lastni.

Zato zahtevamo, da dobi žena enaka prava v javnem življenju, zato ker vemo, da bo žena s svojo čustveno naravo vplivala na bojevitost možko politiko tudi v to smer, kot se je v naprednih državah zgodilo v času svetovne vojne; ker baš družave, ki imajo v njih žene enake pravice kakor možki, so se občuvali konfliktov in vojsk.

Ker hočemo svobodo in ker hočemo mir — zato zahtevamo, da imej žena pravico do javnega političnega življenja.

Če so ženske še nezrele, se bodo priučile, kot so se tudi možki priučili. Ne more pa biti merilo za politične pravice visoka naobrazba, ker ta nalaga le dolžnosti. Edino merilo je delo v korist družbi, in če hočemo delati razliko med ženskami, bi jo morali delati tako, da bi imela ženska, ki dela in s tem koristi družbi in pa državi, večje politične pravice, kot ona, ki je absolvirala vse šole, pa ne dela prav nič ali manj družbi v korist.

To je vsebina izvajanj govornikov, ki so govorili na zborovanju: poslanec dr. Gosar, Zabret, zastopnica služkinj tov. Zupanova ter zastopnik Delavske zveze tov. Sušnik. Shod je otvorila in vodila gđc. Videmšek, ki je predlagala sledečo

resolucijo ministrskemu predsedniku!

V imenu slovenskega ženstva odločno protestira 3000 slovenskih žena, zbranih na javnem shodu v Ljubljani dne 20. februarja 1921 proti ukinjenju ženske volivne pravice v občinske zastope, ki jim je bila dana po sklepu kraljeve vlade in s podpisom samega regenta. S tem ukinjenjem podkopa današnja vlada avtoriteto države in regenta. Krekova prosveta.

Listek.

Ponočnjaki.

Povest. Po resničnih virih spisal **

(Dalje.)

Ko so jih pričeli loviti in izpraševati o dogodkih nedeljskega večera, tedaj so neustrašeno zahtevali, da naj se jim pove naravnost, kar jih dolže skrivaj. Zupan jim je moral povedati, da je v noči od nedelje na ponedeljek nekje na Rebrji izgubil Remčev Luka in da so osumljeni uboja.

»Ali norite?« — se je raztogotil Plantarjev Janko in tudi njegove tovariše je razvnelo krivo sumničenje in neopnovana govorica.

Državna razredna loterija.

Dobitki drugega razreda:

Štev.	98284	dobi	70.000.—	Din.
"	23367	"	30.000.—	"
"	60188	"	20.000.—	"
"	70759	"	10.000.—	"
"	22555	"	2.000.—	"
"	48370	"	2.000.—	"
"	6210	"	1.000.—	"
"	10158	"	1.000.—	"
"	25763	"	1.000.—	"
"	76576	"	1.000.—	"

Ostalih izžrebanih 2490 števil je izloženih v izložbi, Gajeva ulica št. 8. Naslednje žrebanje 7. in 8. marca t. l. Srečke se dobivajo pri Državni glavni kolekturi, Medjunarodna banka d. d. Zagreb, Gajeva ul. 8.

»Mi ne norimo.« — ga je zavrnil Hribarjev Peter, — ampak zmešalo se je tistemu, ki je napadel Luka...»

»In ta je bil...? Povej, govori!« — so silili Zapotčani v Petra. — »Kogar si videl, tega si moral tudi poznati.«

»Tema je bila...« — se je izgovarjal Peter.

»Torej nisi videl nikogar...« — so se srdili fantje ter mu žugali s pestmi.

Župan in Pelin sta s pomirjevalnimi besedami ohladila razdraženo mlado kri, zakaj pravkar sta dospela pred hišo orožnika, ki sta z naglimi koraki zavila naravnost v vežo.

Zapotčani pa se tudi mož postave niso ustrašili. Osrčevala jih je zagovornica — mirna vest, ki jim je jamčila, da se jim ne more zgoditi hudega. Zavedali so se nedolžnosti, zato se niso marali preveč zagovarjati, saj bodo govorili drugi ter izpričali, kar se s njim ne verjame.

Orožnika sta zahtevala dokazov, s katerimi so jim fantje lahko postregli. Povedali so, da so v nedeljo zvečer še pred mrakom odrinili v sosednjo vas, kamor so jih povabili prijatelji in da jim je popolnoma neznano, kdo je v njihovi odsotnosti prepeval po Zapotju, ker so se šele pozno v jutro vrnili domov. Svoje trditve so opirali na priče: krčmarico »Ančko« in druge Slivnjane, s katerimi so prepevali na Slivni.

Da se prepričajo o resničnosti teh izjav, so se podali vsi skupaj na Slivno, v vaško krčmo. Tam so čul: iz ust krčmarice same, da so fantje govorili čisto resnico. Orožnika sta sestavila zapisnik, priče so se podpisale in Zapotčani so si umili roke. Njih čast je bila rešena.

Hribčanom so se obesili nosovi. Poparjeni so se vračali proti domu, različni po mnenju, vsi pa so bili edini v misli, da je Luka žrtev roke brezvestnega morilca. Peter je še vedno trdil, da so Zapotčani v zvezi z njegovo usodo; pritrjeval mu je Jernej, Nace je mclčal, Pelin pa je skomizgnil z ramo ter dostavil:

»Naj bo tako, ali tako, vse pride na dan! Če ne danes, pride čez deset, petnajst let... Zločinca, ki je pred leti vrgel kamen v Mihčevo gostilno, tudi nismo mogli izslediti. A prišla mu je zadnja ura in na bolniški postelji je odkril svoj zločin ter nas je prosil odpustanja... Smrt se pozabi in rane se zacelijo, vest pa ne utihne...»

»Ne utihne...« je polslišno ponovil Jernej. Hotel je še nekaj dostaviti, a posilil ga je kašelj, ki ga je vedno huje nadlegoval. Nace ga je mislil vprašati po bolezni, česar pa ni storil, ker je pravkar zagledal moža, prihajajočega po Rebri.

»Jaka je,« jih je opozoril Peter na prihajalca s krošnjo na hrbtu, ki se je krivil pod bremenom brezovih metel.

»Bog daj srečo!« ga je nagovoril Pelin, ko so se srečali. Jaka se je ustavil ter se je naslonil na palico.

»No, kako ste opravili?« je izpraševal radovedno prišlec.

»Slabo, Jaka, slabo,« je potožil Pelin. »Naša pot je bila zastoj.«

»Veste li vi kaj o njem?« je vprašal Nace, misleč, da se je Luka morda le našel v njih odsotnosti.

»Ničesar,« je odvrnil odhajaje. »Pa se bo izvedelo, vse se bo izvedelo,« je ponavljal godrnjaje, dokler ni izgubil za ovinkom, kjer se je ob pogledu na Zapotje zatopil z misli na kupčijo.

»Kako se mu mudi,« je omenil Peter, ki bi bil rad Jaku naročil, da naj še on poizvede po Luku, po svojih potih.

»Pustimo ga,« je rekel Pelin in zopet so pričeli stopati po klancu. Le semintja so izmenjali kako besedo, zakaj globoko so čutili žalost Remčeve družine, kateri ne prinesejo tolažilnega sporočila.

V Zapotje je bil Jaka namenjen tisti dan. Povabila ga je Plantarica, naj ji prinese metel, česar Jaku ni bilo treba dvakrat reči. Pa tudi drugi so potrebovali njegovih izdelkov, zato mu je hitro pošla zaloga in krošnja je bila prazna. S kupčijo je bil Jaka zadovoljen; plačali so mu, kolikor je hotel in nihče se ni pogajal za ceno. Končno ga je Plantarica po-

vabila v hišo, kjer ga je na mizi čakal polič moža in velik kos kruha, kot nameček za kupčijo.

Jaka je ob pijači prezrl, da nastopa mrak. Prosil je za prenočišče, ki mu ga je Plantarica rada dovolila, v nadi, da jim bo pravil povesti, kakršnih zna le on, ki se je postaral v domšljiji.

Pri Plantarju se je zbrala malone vsa vaška mladina in »leseni«. Jaka ji je prepeval ter ja zabaval s smešnicami in dvotipi. Pravil je o bogastvu Slivljanov, ki imajo mesa kot drv, o revščini Srakarice in Seljanke, ki si šele zvečer na peči pogrejeta želodec, o skoposti Senčanov, ki beraje z vodo polivajo ter jih pode od hiše. Končno je označil Remčevega Luka kot največjega navihanca na Hribcih; Remko, Hribarico in Čopkarico pa je primeril triperesni detelji, poudarjaje, da so si ženske povsod enake, kakor brezovq listje.

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaža ***

Nepremično je obležalo na ležišču dolgo raztegnjeno telo. Izpolnjena je bila človeška postava, vsled katere je moral umreti morilec.

Sedaj je oče vzel v roke njegovo glavo, po kateri so se vlekle škrlatastodeče lise liki krvava trnjeva krona, njegove ustne so pritiskele vroče poljube na jasno mučeniško čelo, in vroče kakor raztopljeno železo so lile njegove solze na sinove prsi.

Ko je nekaj tako ponosni mož klečal pri borem ležišču mladega mrliča in v nedopovedljivi žalosti držal v rokah glavo svojega otroka, je pozabil na meniha, na kelih, na ves svet. V spomin mu je prihajala ona ura pred enindvajsetimi leti, ko je njegova nežna ljubljanka trpela bolečine, njegova — sodnikova — mati pa je ponosno in veselo prišla k njemu, položila mu je v roke dete z živimi, črnimi očmi in je rekla: Hvala Bogu, sin je. Dal Bog, da postane pravi Hendel. On pa je šel k svoji trpkini in jo je poljubil na roke in na ustne, o kako velike bolečine je trpela zanj! Nato je poljubil svojega novorojenega sina.

In sedaj tukaj leži mrtev, njegov sin, luč njegove hiše, za katerega je on, njegov oče, do zvezd zidal hišo, čegar ramena naj bi nekoč odeval plašč moči in slave, ki si ga je stkal.

Mrtev leži tu, potem ko je visel na križu nedopovedljivih muk — mesto očeta, ki je kriv smrti Zelerjeve, onih štirih in Štefanine, da, vsi ti so bili žrtve sovraštva in meča mogočnega moža, najplemenitejša žrtev pa je ležala tu pred njim, bila je njegovo lastno meso in kri.

Okoli mrliča, ki je bled in tih ležal na krvavem suknu, so jele vstajati in se gibati blodne podobe. Stari opat iz Garstena je svojemu sovražniku, ki ga je spravil v grob, zasmehljivo metal v obraz pepel, na katerem je umrl. Obešenci v Štajerdorju so dvigali svoje pesti in so tulili: Proklet bodi! Mnogo menihov, ki so v beraštvu konec vzeli, je kričalo: Proklet bodi! Štefana s cvetličkim vencem na glavi se mu je molče približala in mu je kazala svojo srčno rano. Kakor dim, kakor megla, ki se vlačil nad ponočnimi gozdi, se je nato prikazala Henrikova mati, mlada žena iz Genove, ob mrtvem truplu svojega otroka, je dvignila svoje roke in je pred nebesi tožila njega, ki ga za živih dni tako ljubila, očeta svojega otroka, ker on ji je otroka pahnil v muko in smrt.

Preganjan od teh strahov je s krivdo obteženi mož kakor blazen planil po konci, strašno je gledal okoli sebe in je kričal: »Je-li mrtev, ne more biti! Zdravniki, kje so zdravniki!« Menih je mirno naprej molil molitve za mrtve, in vedno bolj so se poteze smrti vglabljevale v krvavi obraz rajnika, okoli katerega so ihtečje se klečali strelci.

Tedaj se je zadnjikrat ojunčil silni mož in je rekel: »Danes je umrla Hendelnova hiša, kar preostane, je prah in pepel.« Potem se je obrnil proti menihu. V tem trenutku je stopila v sobo njegova žena, z robcem si je pokrivala oči, prosila je in je klicala njegovo ime,

toda on se ni menil zanjo, marveč je hripavo iz raztrganih prsi vprašal meniha:

»Vf ste bili pri njem v njegovi zadnji uri, je-li... veliko... trpel?«

Menih je zaprl obrednik, iz katerega je molil, in mu je odgovoril:

»Ni tožil o bolečinah.«

Hendel je še vprašal, kaj je še govoril, se je-li pritožil nad njim, očetom, da ga je obsodil na smrt.

Albert je rekel: »Kaj še, rekel je, da je bila sodba pravična. Sicer je še nekaj govoril pri izpovedi, toda kaj, tega vam ne smem povedati. — Nikogar drugega ni tožil, kakor samega sebe.«

Hendel se je nagnil na mladega mrliča, obup mu trga srce, nikogar drugega, kakor samega sebe.

Toda mrtev leži tu, in sedaj, Hendel, si zares ubog.

Nasršil je obrvi, krvaveča bodala, proti menihu, ki je s palico udaril njegovega umirajočega otroka, in še takrat je vzplamtelo v njem že onemogo sovraštvo proti Rimu, trhlo in gospodovalno je vprašal:

»Menih, si li mučil mojega otroka, ker je bil moj sin? Ako si ga mučil in trpinčil pri izpovedi, naj te udari Bog, čeprav bi bil desetkrat pregnal kugo iz Štajra.« Albert je odgovoril mirno in dostojno:

»Gospod Hendel, kot duhovniku mi je enak vsakdo, ki zahteva od mene zakramente, najsi bo knez, kmet, kužni mož, ali pa morilec. Kar je bilo potrebno vašemu sinu, da si pridobi kraljestvo božje, sem mu preskrbel po svojih močeh, sicer nisem tako finih šeg in navad, kakor ste vi in je bil vaš sin, ker sem kmetski sin z dežele, toda za to ne gre, temveč za duhovno pomoč, in to je dobil.«

Zopet je v Hendelnovi divji duši zlezla vase in se je potuhnila hidra s kačjimi glavami. Mrtvi sin, ki je tako mirno, lepo in potrpežljivo ležal tu v svojem izpremenjenju, je prav dajal menihu, našel je kraljestvo božje, katoliški menih mu je je odprl.

Zopet je zmagala nad njim Cerkev, ki jo je zaničeval in sovražil. Toda nič več ni dvigal v divjem srdu pesti proti nebu, nič več ni bruhal kletev iz porušenih prsi.

Toda ne zato, ker je zlomljena njegova volja in njegova moč. Saj lahko še nanovo vstane, kakor je vstal Nabukodonozor po svojem padcu. Marveč zato, ker je njegovo sovraštvo zadeto v peklnski korenini.

Nikdar ne bo hodil Hendel po tej poti; — nikdar, nikdar se ne bo uklonil svoji premagovalki, Cerkvi, kakor se je njegov sin; nikdar ne bo prestopil praga njene hiše akoravno je njegova razpadla v prah in razvaline. — Toda ta blede trpin, čigar glava je počivala na njegovih prsih, tega je Cerkev sprejela pod svojo streho, ko so ga vsi pahnili od sebe, ko ga je moral obsoditi njegov lastni oče, odela je razgaljena s svojim skrivnostnim plaščem in mu je s svojimi čarobnimi besedami osladila krvavo smrt.

Hendel bo vedno ostal Hendel, na prestolu svoje moči in v pozabljivosti in nizkosti, ki bo sledila njegovemu sijaju, toda hidra njegovega sovraštva v prsih, ki je meso od satanovega mesa, duh od satanovega duha, ta naj umrje s sinom njegove ljubezni, najmlajšim sinom katoliške Cerkve. Svoje vere Hendel ne bo zapustil, toda svoje besno sovraštvo proti Cerkvi polaga v krsto k svojemu mrtve-mu ljubljencu.

Cerkev, Cerkev. Njegova sovražnica, da, kakor je on njen sovražnik. Toda, je li ona res Babilon? Je-li ona res pošast, ki jo je treba pokaditi? — Kakšne nesramnosti pa ji lahko danes vrže v obraz? Ni-li plemenitega srca, čeprav je njegova sovražnica? Kaj hudega je storila Cerkev zadnje dni v Štajru? Odvrnila je kugo od Štajra, iz nežne deklice je napravila junakinjo; daleč proč od ljudi je v samotni stre-gla kužnemu bolniku, in je obsojenega grešnika iz trnja, v katero ga je pahnil svet, peljala v vrt nebeskih radosti. To je storila njegovemu sinu, sinu njega, ki se je z vsem orožjem boril zoper njo. Je-li to pošast, je-li to Babilon? Ali pa je s Cerkvijo enako kakor s Štefano, ki jo je Hendel imenoval vlačugo, pa je bila svet-nica? — — —

Dobre knjige.

DRUŽBA SV. MOHORJA.

V letošnjem Glasniku prosimo gg. poverjenike, da naj blagovolijo nabiranje družbenikov skleniti z zadnjim dnevom meseca februarja; vpisovalne pole z denarjem vred pa pošljejo družbi zanesljivo do 5. marca t. l.

Ako gg. poverjeniki naši prošnj ugodijo, bodeimo letos zopet po starem redu mogli pričeti z odpravo družbenih knjig že meseca septembra. Vse naše člane pa prosimo, da se pri gg. poverjenikih zgledajo še tekom meseca februarja. — Zahteva se od več strani, da naj zagotovo obljubimo za letos tri družbene knjige in to v časnikih objavimo. — Radi bi željam ustregli, vsaj ne delamo za dobiček, temveč za idealne namene. A pri tem nismo merodajni mi, ampak družbeniki. Čim več članov se zgledi, tem več knjig moremo izdati. Draginja je velika in omiliti jo more samo veliko število članov. Najbolj se je podražil papir. Pred preratom smo plačevali za 1 kg papirja 80 via. in manj, zdaj pa 30 kron in več. Zato bi bili morali minulo leto izdati za vsako družbeno knjigo in sicer: 1. Za Koledar 1921, za papir 5 kron, za stavek, tisk in knjižgoveško delo 2 K, skupaj 7 K. — 2. Za Vboj za krščanske resnice, za papir, 7 K, za stavek, tisk in knjižgoveško delo, 2 K, skupaj 9 K. — 3. Za Kako si ohranimo ljubo zdravje, za papir 3 K, za stavek, tisk in knjižgoveško delo, 1 K, skupaj 4 K. Vsega skupaj 20 K.

20 kron bi bile družbene knjige stale v vsaki drugi tiskarni. Družba pa je zahtevala samo 10 kron. In to nam je bilo mogoče le radi tega — ker smo pred novim zvišanjem cen še pravočasno bili naročili papir.

Radi bi izdali letos tudi še četrto knjigo, a le tedaj, ako se prihlasi v vsaki županiji 50 % članov več od lanskega leta. Kjer se jih je lansko leto prihlasi 50, se jih mora letos zgledati 75. Ako pa se jih prihlasi 100 % za polovico več, moremo izdati tudi peto knjigo in obsežnejši koledar.

Pri doplačilu dosmrtnikov naj se pazi na številke. Dosmrtniki do številke 3222 doplačajo letos 8 K, dosmrtniki nad številko 3222 do 3276 pa 6 K.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsa-kovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj, kako tu ublažujejo bolečine in utrjujejo telo masaže s Fellerjevim praviim Elzafluidom! 6 dvojnatih ali 2 špeciialni steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej.

Potrebovali bi odvajajoče, žlečec okrep-čujoče sredstvo? Poslužite se le Fellerjevih pravih Elza-kroglic 6 škatlic 18 kron. — Omot in poština posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsalrg št. 16, Hrvatska. F.

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najceneje.

Schicht

Frančiška Šinkovec, pošta Smartno pri Kamniku prodaja parcelo lepih bukovih drv. 655

Pogreša se od januarja 1915 takratni vojak Andrej Osredkar, ki je tedaj služil pri 27. pešpolku, 5. stotn, vojn. pošta 48 v Galiciji, pozneje je prišel kot ruski vojni vjennik v Nižni Nevgorod. Kdor bi kaj vedel o njem, naj proti dobremu plačilu sporoči njegovi ženi **Katarini Osredkar**, posestnici v Osojnica p. Žit nad Skofjo Loko. 656

Lisnca izpušljena. Franc Lah, posestnik pri zadnja pošta Nova vas čez Vel. Lščce je izgubil dne 16. februarja t. l. na postaji dolenske železnice v Ljubljani pred odhodom dolenskega vlaka okrog 7 ure zvečer istega dne, to je pri plačilu voznega listka, listnico, v koji je bilo okrog 27 000 K denarja ter razne listine najglače in razna poštna potrdila. Prosi se vsa dobra in krščanska srca, ako je komu o tem kaj znanega oziroma kdo bi bil listnico z denarjem pobral naj sporoči oziroma odda imenovanemu proti lepi nagradi (nagrada) koje se takoj pri vrnitvi izplača. 646

Kovačnica z dvema ognjema, s kovaškim orodjem in stanovanjem s kuhinjo se odda v najem. Več se izve pri **Jozefi Frankovič**, Sv. križ pri Kostanjevici. 659

Prostovoljna sonna družba. Antonu Bergtezu iz Ljubljane lastne nepremičnosti pod vl. št. 92 d. o. arnovske predmestje, sestojere iz hiše št. 28 na Dolenski cesti in stavbišča za izklicno ceno 250.000 K se vrši dne 7. marca 1921 ob pol. 3. uri popoldne v **Marencetovi gostilni** na Dolenski cesti št. 16. Družbeni pogoji se lahko vpregledajo v pisarni sodnega komisarja notarja Hudovernika, Sodna ulica 6. 658

Ženitna ponudba.

Kmečki fant srednje starosti, ki ima prihranjenih 40.000 kron v gotovini, se želi seznaniti s poštenim dekletom primernere starosti, ki ima ali bo imela v bližnji bodočnosti svoje posestvo ali kako drugo imetje. Katero vesel, naj piše, in če mogoče priloži svojo sliko, na naslov: „ZENIT 616, uprava Domoljuba, Ljubljana“.

Med (tréan) garantirani čebelni pitancec, med se dobi pri **Frau Pogacniku**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 550

Brinje rdeče, prvovrstno blago se dobi pri **Frau Pogacniku**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36. 550

Cerkvenik

za pokopališka dela

se sprejme. Vsa oskrba v hiši. Plača po dogovoru. Osebo se je predstaviti pri upraviteljstvu pokopališča Sv. Križ, Ljubljana.

Kdor si hoče

za Veliko noč

kupiti fino in trpežno obleko in prav krasno svileni ruto, naj si ogleda največjo izbiro svilenih rut ter ranege sukna za moške in vodenave blaga za ženske obleke v najmodernejših barvah in po jako znižanih cenah

„Pri Ivanki“

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 29.

Pozor, mlinarji!

Prvovrstna svilen-ska svitena

mlinska sita

(pajetni), kakor tudi pristna volnena sita, 24 in 32 cm široka, priporoča trgovina

Avust Čadež, Ljubljana, Koledvorska ulica 35 nasproti „Stare Tišlar eve gostilne“

Sprejme se več dobrih **oglarjev.** Pismena vprašanja a pogoji na upravo Domoljuba pod oznako: **Oglar 637.**

ter vse dele in opremo priporoča

J. GOREC, Ljubljana

Gospovetska cesta št. 14.

Posestvo naprodaj

pri Zidanem mostu, krog 15 oravov, od tega polovica gozda, ostalo njive in travniki ter hiša z gospodarskimi poslopji. Cena 65.000 K. Posredovalci izključeni. Naslov pri upravi Domoljuba pod: „Št. 630“.

2 hiši naprodaj

v eni je klavnica, mesnica in prekaževalnica, druga je dvanadstropna z velikim vrtom, pripravnna za vsako obrt, obe v KANDIJI pri Novem mestu.

J. Planinšek.

Pekovskega vajenca

močnega, ne pod 16 leti, iz poštene hiše, sprejme **HINKO SASELJ** v Mokronogu.

Kupim brezove droge

JOŽEF PETERCA, kolar, KOSEZE 10 (šiška pri Ljubljani).

Pozdrav iz starih časov

Je. Je od nekde najboljše priznano in preiskušeno, pravo

„Schichtovo milo“

z znamko „Jelen“,

katero nam prihrani ves trud in vso skrb pri pranju danes tako dragega perila. Milo z „JELENOM“ dobiva se v poznani, izvrstni kakovosti v naslednjih velikostih:

1/4 kg komadi, 2-delni.

1/2 kg komadi, 4-delni.

Zastopstvo za Slovenijo ima tvrdka **J. Globočnik** in drug v Ljubljani.

Cenovnik je izšel, ter ga pošljamo zastonj. Pišite ponj. Trgovina s s. emeni SEVER & Komp. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12.

Agenti tekstilne stroke!

Velika izdelovalnica češko-slovaških bombažev in (blaga za hlače) oddaja svoje zastopstvo prvovrstnim agentom, ki so dobro vpeljani pri grosistih. Ponudbe z navedbo referenc in popisom zastopstvenega okraja pod šifro:

«Erstklassiges Haus 3934» na anončno ekspedicijo Nowey & Schneider, Warnsdorf, Češko.

Trst—Amerika

Angielska prebrodna družba
CUNARD LINE.

Zastopstvo za Jugoslavijo:
Jugoslavenska banka, d. d., Zagreb.

Odpredaja potnikov I, II. in III. razreda preko TRSTA in CHERBOURGA v NEW YORK.

Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo, Italijo in Ameriko ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

CUNARD LINE, ZAGREB,
VRHOVČEVA ULICA 15.

Proda se lepo posestvo

v hribih, vse obsejano in z vsem orodjem. Poleg hiše je 64 oralov zemlje in sicer 20 oralov njiv in travnikov ter 44 oralov gozda. Po asnila daje J. Podobnik v Novem Vodmatu št. 145.

ERJAVEC & TURK
: TRGOVINA Z ŽELEZNIČNO :
pri „ZLATI LOPATI“ preje
Hammerschmidt (Mühleisen)
Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
— nasproti križanske cerkve. —
Zaloga cementsa.

Na prodaj je

v Sp. Šiški, Sv. Jerneja c. 58:

1. Hrastov pod za mlačvo žita, cel, s streho, še dobro ohranjen, ki bi se dal lahko prestaviti.
2. 4 predali za žito iz trdega lesa, vsebina približno 80 mer. ikov.
3. Več poljskega orodja, kakor plugi, brane, čistilnik za žito, 1 konjska oprema i. dr.
4. Proda se tudi senožet v izmeri 8940 m², ležča v Čurnovžu blizu posta e Brezovica. 653

Bakrene žgalne priprave

domače izdelave v vsaki velikosti priporoča po najnižjih cenah

IVAN KAPELJ, kotlar
Vevče 18 pri Ljubljani.

Za velikonočne praznike in bližnjo spomlad

priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifo e, ceftirje, tiskano in v najnovejših vzorcih in bogati izbiri, daje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilenе, volnene in bombažaste robe za na glavo itd. Opozoramo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah.

A. & E. SKABERNE, veletrgovina z menufakturnim blagom, **LJUBLJANA,** Mestni trg 10.

4 milijone kron

zadene v najbolj srečnem slučaju igralec državne razredne loterije.

Novo žrebanje

se vrši že 7. in 8. marca. Kdor v drugem razredu ni zadel, mora zamenjati srečke II. razreda za nove srečke III. razreda vsaj do 2. marca. — Nova srečka stane kolikor stara: cela 192 K, polovica 96 K, četrtinka 48 K, osminka 24 K. Kdor doslej še ni igral, a hoče igrati v tretjem razredu, mora plačati srečko I., II. in III. razreda, torej trikratni iznos.

☛ Zadnja prilika! ☛ Nekaj srečk ima še na razpolago

Zadružna gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta 38, I.

PRAGE (švelarje)

borove, bukove in hrastove drva in onlje, kupi po najvišji ceni Fr. Škrbec, Miklošičeva cesta 8/I. (nasproti hotela Union.)

Proda se radi opustitve čebelarstva razno **čebelarsko orodje,** več praznih panjev kranjičev Gerstung in Kundschak. Cena po dogovoru. Polizve se v trgovini Dunajska cesta 10, Ljubljana.

Zopet nekaj za Vas!

Mučili Vas glavobol? Trganje po udih? Giht in revmatizem? Prehlajenje? Nespanje? Nervoznost?

Polizkustite tudi Vi Fellerjev pravi Elsa Fluid. Čudili se bodeite in hvallili Fellerjev Elsa Fluid kot dobrega prijatelja hudih davih! 6 dvomnih ali 2 veliki specialni steklenici 42- K. Revma prašek in tablete zoper revma 18- K. Aspirin praški 15- K.

Ali Vam želodec ni v redu? Težka prebava? Nimate teka?

Oj, kako bodeite zadovoljni, če pozkusite Fellerjeve prave Elsa-kroglice! Te so resnično dobre! 6 škatlice 18- K. Sagrada Barber 12- K. Želodec okrepjujoča 3 v e d s k a tinktura 20- K. Balsam in Življenjski esenc 6- K. Pravi Seehotterjev balsam 15- K.

Za prebavo!

Prebavni prašek 4- K. Soda bicarbonica 3- K. Otvorjalna želodčna sol 6- K. Karlsbadska sol 6- K. Regenerol snamka „Hega“ (fiziološka soli po prof. Neusser-ju) 1 škatlica 25- K. Najčisteje ricinovo olje 6- in 20- K. Tamariнден pastile 250 K. Čaj za diščenje krvi 8- K. Semesovo listje in Mutterbleter od 3- K naprej.

Ali kašljate?

Sluz odstranuje in kašelj boljša Zagorski prsti sok 8- K. Hoga-ploščice (prane pastile zoper kašelj) 750 K. Bonboni iz slada in topota od 3- K naprej. Prsti čaj proti kašlju 8- K. Fiskerški prah 8- K. Guajakol sirup na zdravniški predpis 40- K. Lipov čaj 8- K.

Glavobol?

Ravno tako pripraven, kakor zanesljiv v uporabi je Fellerjev mentolni črtik „Elsa“ 12- K. Prašek zoper glavobol 15- K. Klin prašek, prašek zoper mrčulico 20- K.

Zobobol?

Zobne kapljice 5- K. Zeleno olje 20- K. Očesna voda 5- K.

Srbečica, garje.

Mazilo zoper garje 15- K. Naphtolno mazilo 18- in 20- K. Zvepljeno mazilo 12- K. Vsa ostala mazila kakor Zinkovo mazilo, belo svinčeno mazilo, aromatično mazilo, lavorovo mazilo in škatljah po 3-, 7- in 12- K. Mazilo za rane 18- K. Otroške mazilo in katrani cvet 11- in 60- K. Mazilo zoper oseblino 15- K. Diabolon obliž, repni obliž 3- in 4- K. Cvet in mazilo zoper golko 15- K.

Zdravila za živino.

Živinski prah 1 škatlica 750 K. Mazilo za konje 25- K. Arnika 6- in 30- K. Grenka sol 3- K. Kroelin 15- K. Terpeninovo olje 6- in 30- K. Gosti terpenin 5- in 10- K. Mazilo zoper uši 3- in 12- K.

Pri vprašanju

naj se priloge poštno znanke za odgovor.

Slabokrvnost?

Tekoč železni ekstrakt 10- K. Železni albuminat 40- K. Na zdravniški predpis Aroclarrintektolctosizickarnekv. Duh na Dunaju 75- K. Hoga-torin 45- K. Apneni železni sirup 20- K. Bland-tektoletos 15- K. Pravo najčisteje ribje olje „Elsa“ 85- K.

Srečstvo zoper gliste!

Elsa glistovni stadjkorji i vredica 750 K, sladrano ali čisto glistovno seme na tehtnico od 4- K naprej.

Proljev, diarja?

Bastlerjeve kolera kapljice 15- K. Krčne kapljice 10- K. Cimetove kapljice, Melisov cvet, kamilčne kapljice, Kimtove kapljice, Promintove kapljice, Baldran kapljice, Hoffmannove kapljice mala steklenica 7- K. velika 20- K. Bobrove kapljice (Hibergel-tropion) za žene 3- K.

Državna trošarina

se računa pri alkoholnih pripravah posebno, ampak samo po lastnem strošku.

Omot in poštnina

se računa posebno, toda najceneje. Priporočila so ved na enkrat narečiti, kajti stroški na več robe razdeljeni, n. anj snadžajo.

II. Naročila se adresirajo na:
EVGEN V. FELLER, lekarna,
Stubica donja, Elsatrg 18. Hrvatska.

Poroč. prstani
Double verižice
S. enske ure
Burlike
Ze... ure
Uhani
Najstarejša trgovina ur, zlatarne in
srebrnice
F. ČUDEN
LJUBLJANA 22, Presernova 1.
Zahteva te ponudbe!

Ponudite ose neporabno **zlatu in srebro** star čezar, varje, srebrnike, z amike itd. ker vam ose to leži doma v skrabi brezobrestno, torčki

I. Augustin,
Ljubljana, Dunajska cesta steo. 36.

IV. JAX IN SIN

Dunajska cesta št. 15, LJUBLJANA

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. — Ustanovljena l. 1867. — Došle je ravnošer večje število strojev za vsako obrt.

Vezenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „ADLER“.
Ceniki zastoj in franko.

Kolesa in prvih tovarn:
Dürkopp, Sigris, Waffenzud.

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino

in prašiče

po najvišji cenl.

MASTIN v krmo, angleški krmilni prašek za živino, po pošti 5 zamotkov po 1/2 kg za 50 kron. Glasom ukaza deželne vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-narji, trgovci, kramara, kmetijske in konsumne zadruga. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek za jutrek za odrasle, daje bolnikom kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na tisoče zahvalnih pisem. Po pošti 5 zamotkov po 1/2 kg 100 kron.

GARJE kraste, lišnje odstranjuje pri človeku in živalih Naftol-mazilo, ki je brez duha in ne maže perila. — 1 lonček za eno osebo po pošti 15 kron pri

TRNKOCI, lekarna, Ljubljana, Slovenija SHS.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

LJUBLJANA

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute

: po najugodnejših dnevnik cenah. :

ima posoben borzni oddelak. Prevzema vse bančne posle.

Telefon šte. 3.

Krajtineji

splitski portlandcement

v jutavrečah, oddaja Glavno zastopstvo „SPLITA“ za Slovenijo:
Dr. F. Jenko, Impari & Ekspori, Ljubljana, Krekov trg 10, I nadstr. desno.

Agitirajte
za
„Domoljuba“

Znižane cenel

TRGOVINA

„PRI ŠKOFU“ V LITVI

prporoča po izdatno znižanih cenah svoje veliko zalogo sukna za moške in ženske obleke, svilnatih rut, hlačevine, kotenine vseh vrst, koftov, klobukov, zametnih kakor navadnih, različne železine, specerijskega blaga itd. Blago priznana dobro in trpežno.

Znižane cenel

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Za-družne zveze, Dunajska c. 38|I.

Podružnici:

SOMBOR,

SPLIT.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombar-dira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.
Izplačuje svojim klientom vsak znesek brez odpovedi v gotovini.